

МАРИНА ТА СЕРГІЙ
ДЯЧЕНКИ

ТЕМНИЙ СВІТ.

РІВНОВАГА ТА

CF FOLIO

Марина и Сергей Дяченко Темний Світ. Рівновага

предоставлено правообладателями

http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=34339568

Марина та Сергій Дяченки «Темний світ. Рівновага». Роман. «Світи Марини та Сергія Дяченків». Літературно-художнє видання: Фоліо;

Харків; 2017

ISBN 978-966-03-7928-2

Аннотація

Мене звать Даша Лебедева. Філфак МДУ, другий курс. Я безтолкова і загалом середнячок. Коли роздавали таланти, мене явно відтіснили кудись у кінець черги... До того, як усе це закрутилось, я гадки не мала, що срібний кулон, який дістався мені від батька, – потужний артефакт і з його допомогою можна бачити Тіней. Я й увияти собі не могла, що ці жахливі безсмертні створіння, які висмоктують із людей радість, любов і життєві сили, будуть загрозувати моїм близьким. І, звичайно, навіть не підозрювала, що на мене можуть звернути увагу відразу двоє хлопців – самовпевнений мажор Сем і чесний добряга Міша. Але про все по порядку. А почалася ця історія з того, що я померла...

Содержание

Пролог	4
Розділ перший	9
Розділ другий	21
Розділ третій	38
Розділ четвертий	55
Розділ п'ятий	69
Розділ шостий	88
Розділ сьомий	99
Конец ознакомительного фрагмента.	101

Марина та Сергій Дяченки

Темний Світ

Рівновага

Пролог

Я просила дати мені інструктором жінку, досвідчену й терплячу, мов ткацький верстат, з розумінням тонкощів дівочої психології. А мені призначили дідугана, який з першої ж хвилини почав репетувати так, ніби я новобранець, а він злісний старшина. Добре хоч не матюкався.

Хто мене знає, підтвердить: якщо на мене кричати, я не зможу навіть шнурків зав'язати, не те що вперше дати раду з кермом. А тут виїжджаємо на вулицю, і не куди-небудь, а в самісіньку тисняву, де машини пруть, неначе череда бізонів. У мене прилипла до спини блузка, плутаються педалі, тремтять руки. А дід репетує:

– Ти чого притискаєшся до узбіччя? До хлопця свого притискатимешся! Перестроюйся вліво!

Не скажу, що мною легко командувати, але тут наче мотузкою потягло – він кричить, я перестроююсь. Спереду роздоріжжя, я ліворуч... і виїжджаю на міст. І хоч би пробка, хоч би затор – ба ні, рух скажений, усі обганяють, підри-

зають, лаються сигналами, ніби хочуть тебе зжерти, і панує нелюдська конкурентна боротьба за кожен клаптик асфальту.

– Я ж виїхала вперше! – верещу. Точніше, пишу, бо в горлі пересохло. А він мені:

– Тобі права потрібні, щоб тарганів бити чи щоб нормально їздити?

– У мене, – шепочу, – немає тарганів.

Він як розреготеться:

– У всіх студенток у голові таргани! Перемикай на четверту, вперед, працєю!

Я мусила б відчувати біду – все-таки він інструктор, він за мене відповідає, ми посеред велетенського шляхопроводу, і зрозуміло, що я не впораюсь. Але він мене допик до печінок. Я на нього подивилася, мов космічний десантник на Чужого, і зі злості навіть почала краще думати.

Він і раденький:

– Швидше! Тут можна сто!

На знаку ясно написано – вісімдесят. І краще б я підгребла до тротуару, і вийшла б з машини, і сказала б: чого ти мене вчиш, старий шкіднику? Та мене наче перемкнуло. Чорний «мерс», який ішов зліва, аж пригальмував од мого нахабства і пропустив у свій ряд – мабуть, ніколи не бачив, щоб машинка з ганебним «У» серед білого дня влаштовувала стритрейсинг.

А дід кричить:

– Рота закрій, бо муха влетить! Ти за кермом, а не прищі давиш, не скидай обертів!

Я майже нічого не бачу – піт заливає очі, серце у вухах тарабанить, і хочеться моєму наставникові добряче врізати, але руки зайняті. І я трохи чи не вголос клянуся собі ніколи-ніколи-ніколи більше не сідати за кермо, ні з цим інструктором, ні з будь-яким іншим – тільки метро!

І раптом якийсь розвізник піци на яскраво-жовтій «Сонаті» влазить у мій ряд на швидкості сто, я бачу його – як пудреницю у своїх руках, до останньої подряпинки. І бачу, що зараз в'їду в нього й «Швидка» жалібно сигналітиме, пробираючись у московських пробках до того, що від нас залишиться...

Я викручую кермо і якимось непомітно переміщаюся за подвійну осьову. Разом з інструктором, машиною, разом з сумкою на задньому сидінні, разом з ганчірочкою для протирання скла і запахом яблучного освіжувача – з усім цим добром відпливаю вліво, а назустріч мені з-за гірки пре вантажівка.

Ось вона за п'ять метрів. За два. Ось вона просто переді мною.

Усе.

* * *

Сиджу, вчепившись у кермо. Хвилину, другу, третю.

– Тітко, ти їдеш чи так сидиш?

Піднімаю голову.

Бачу ангела: оченята блакитні, волосся ляне, на футболці – несподівано – Спайдермен. Ангел мною незадоволений, супить прозорі брівки:

– Тут, між іншим, черга!

Черга в раю? Чи це не рай?!

Поступово повертаються звуки: пташки співають, діти верещать. Точно рай, можна видихати. У пеклі вони б верещали не так...

Ангел чекає. Я підводжусь і вилажу з машини – а це, виявляється, електромобільчик для дошкільнят, як я туди вписалась – гадки не маю.

Вітер приносить запах лайна. Звіриного, трав'яного, як у цирку. Чи в селі? Зовсім поруч вольєр з бізонами. Онде вони стоять, повернули до мене рогаті голови... Усе-таки пекло?!

Гепаюсь на лаву. Сиджу, туплю. Я жива.

Дзвонить телефон.

– Алло? Даша? Ти де?!

– Я в зоопарку, мамо.

– Там тобі й місце! Зі свиньми в одній клітці! Бо ти свиня!

Обіцяла передзвонити – і що?!

Учора ввечері ми говорили з мамою по Скайпу. Вона завжди так – сама вигідає проблему, сама починає страждати.

– Ще раз вимкнеш телефон – я тебе своїми руками вб'ю!

Бо я тебе люблю й хвилююся!

– Цілую, – кажу в телефон. – Потім передзвоню. У мене зарядка сідає.

Розділ перший

Первинний інструктаж

Мене звать Даша Лебедева. У дитячому садку в нас було чотири Даші й іще один хлопчик Лебедев, мені зовсім не родич. Тому усвідомлення власної унікальності давалося мені непросто.

Я маюлю посередньо, співаю так собі, у музичній школі провчилася рівно один рік. Ще рік потім ходила на волейбол і була ганьбою команди. На гімнастику мене не взяли через погану розтяжку. Одне слово, коли на небі роздавали таланти, мене явно відтіснили кудись у кінець черги.

Єдине, що в мене виходить талановито, – мріяти. Я мрію, що в майбутньому, наприклад, усі люди житимуть, як дружні сусіди в одному старому дворі, жалітимуть одні одних і розумітимуть без слів. Будь-яку хворобу можна буде вилікувати однією таблеткою, а м'ясо вирощуватимуть у пробірках, і корови з ферм розбіжаться на волю, в пампаси.

І ще я мрію про справжній будинок, де було б горище, на якому можна зберігати старі речі та спогади. Але поки що я живу в гуртожитку й загалом звикла.

Наша з мамою однокімнатка в Петрозаводську, де я народилася, була чудова. Пам'ятаю опуклі лінії на шпалерах у кімнаті, стерту плитку на підлозі крихітної кухні і величез-

ний куц черемшини під вікном. Пам'ятаю, як ухкала, вмикаючись, газова колонка і як сивовусий газівник наклеїв на неї сувору картинку: «Стій! Перевір тягу!»

Коли ми звідти виїжджали, мені ледь виповнилося тринадцять. Було дуже сумно, страшно й розпачливо, здавалося, закінчується життя. При цьому показувати справжні почуття я не могла – я мусила радіти, бо мама знайшла собі любов через листування. А я ж не ворог своїй мамі, вона й так через мене стільки років сама! І ми переїхали до дядька Колі в Липецьк, але ненадовго.

Ви ненавидите переїзди так само люто, як ненавиджу їх я? Мама шукала себе, міняючи міста й роботу, сходячись то з одним, то з іншим «пристойним чоловіком». У восьмий, дев'ятий, десятий і одинадцятий клас я йшла щоразу в нову школу.

Я вдавалася то в одні крайнощі, то в інші: то я лізла з усіма дружити, то «грала лідера», то, навпаки, забивалася в тінь, щоб мені дали спокій. Я просто не могла нормально й упевнено ладнати з людьми, ображалася на дрібниці, лізла битися, влаштовувала демарші, і приблизно до листопада вчителі вже мене ненавиділи, а ровесники цькували всім класом.

До травня все якимось дивом залагоджувалось. Я починала нарешті нормально вчитися й нормально жити, окреслювались якісь симпатії й дружби... Але влітку ми переїжджали, і все починалося заново.

Закінчивши школу, я поклялася почати нове життя й на

ознаменування цього рішення одна приїхала в Москву. На площі трьох вокзалів, поки я крутила головою, шукаючи метро, з розрізаного боку моєї чорної дорожньої сумки витягли гаманець з усіма грошима й паспортом, свіжим атестатом і результатами ЄДЕ, з рекомендаційним листом панові де Тревілью... Брешу, рекомендаційних листів у мене зроду-віку не було.

Обливаючись слізьми, через три години я відшукала свої папери в сміттевому баку на одній із сусідніх вулиць і була така щаслива, що жаліти грошей здавалось ніби аж непристойно.

З червоними очима, набряклим носом, брудна, пітна, я довго не наважувалася ввійти в храм науки, який був для мене символом недосяжного, прекрасного, створеного для інших майбутнього. Вони проходили повз мене – впевнені у собі, високі, спортивні, гарні випускники найкращих московських шкіл. Я стояла осторонь – безтолкова і взагалі середнячок. Так говорила моя перша вчителька ще в Петрозаводську: середнячок, але ретельна. Старанна, але безтолкова! Написати такий складний диктант – і пропустити м'який знак у слові «пальчик»!

Я, може, так і пішла б, але дуже хотілося пити. А там у середині був кулер з безплатною водою. А грошей у мене лишилося сім рублів з копійками.

І сталося диво: в мене прийняли документи й поселили в гуртожиток на абітуру, тому що, крім ЄДЕ, треба було скла-

дати ще іспити. Поселили, до речі, в цю ж таки кімнату, де ми тепер, на другому курсі, живемо з Настею. Кімнатка чимось нагадує мені нашу квартиру в Петрозаводську – може, тому, що я вважаю її своїм домом?

* * *

Настя закип'ятила чайник, заварила фруктовий чай у пакетиках, підсунула чашку до мене:

– Лебедева... а як у тебе справи з наркотою?

Я захлинулася:

– Ніяк! Траву один раз курила, в школі на випускному! Спробувала – не сподобалось. І все!

Настя замислено постукала ложкою об порцеляновий край:

– Якщо ти без усякої хімії такі глюки ловиш – ти ж знахідка для пушера...

– Слухай, Насте, не смішно. Людина вперше виїхала, і хоч би на автоматі, а це ж механіка, тут думаєш, як би не заглухнути, а він репетує: не сповільняйся...

– Хто репетує? – Настя підняла акуратні світлі брови.

– Інструктор!

– Лебедева, схаменись. Не було ніякого інструктора. Ти не ходила ні на які курси. Після такої аварії ти б чай пила в морзі!

Я прокашлялася, віддихалася й почала дмухати у свою

чашку, спостерігаючи, як тоненький шар пари звіюється з бордової чайної поверхні.

– А що було? – спитала, коли чай трохи охолов.

– Темна історія, – замислено сказала Настя. – Якби в тебе був паспорт, вони за цей час могли б узяти на твоє ім'я кредит у банку...

– Але в мене була тільки заліковка, – пробурмотіла я. – Тому вони могли достроково скласти за мене сесію, але не додумалися.

– У тебе точно нічого не пропало? – Настя почала мене розглядати, ніби сподіваючись побачити відсутність, наприклад, носа чи правої руки.

І раптом розчахнула очі, як Мальвіна:

– А де твій кулон? Ти ж його ніколи не знімаєш?!

* * *

У дитинстві зі мною сталася історія, коли я поїхала на екскурсію з групою з літнього шкільного табору. Автобус був старий, але ще міцний, з сизими шибками у світлих металевих рамах, а у водія над вітровим склом висіла лялька з довгим волоссям. Я пам'ятаю, як зацікавлено поглядала на цю ляльку...

А більше не пам'ятаю нічого.

Одне слово, в автобусі щось там зламалося, він розігнався на спуску й вилетів на міст. Усі діти й вихователька відбули-

ся переляком... крім мене, зрозуміло, бо я збираю неприємності, як магніт залізну стружку. Мене викинуло, ніби катапультою, у розбите вікно. Я шубовснула з моста у воду. Напевно, спрацював психологічний самозахист чи щось таке, бо все це я знаю тільки з чужих слів.

Якимсь дивом я зуміла вилізти на берег, хоч річка була глибока, а плавала я погано і від удару об воду взагалі могла знепритомніти. Багато хто, слухаючи потім цю історію, криквив губи й хитав головою: їм здавалося, що я дуже перебільшую. Але моя мама не дасть обманити – так усе й було.

У дитинстві мама розповідала, що мій батько загинув, і кулон – срібна підвіска у формі ока – єдина пам'ять, яку він по собі залишив. Пізніше я стала помічати в її словах неузгодження. Якось мама в сльозах зізналася, що батько не загинув, а покинув нас. Я щось таке підозрювала й поставилася до новини спокійно.

Мама розповідала: вона хотіла викинути кулон, позбутися пам'яті про зрадника, але так і не змогла, сховала «око» в старий гаманець і закинула на верхню полицю шафи. А в той день, коли я врятувалася після падіння з моста, кулон дивним чином опинився в мене на шії. Сам по собі, як стверджувала мама. Уголос я не посміла засумніватися: видно, маму так вразили мої пригоди, що вона забула, як сама напередодні віддала мені срібну цяцьку.

Відтоді в мене на шії завжди був цей кулон. Я не дуже його кому-небудь показувала – просто носила під одягом. Іноді

знімала – коли йшла на пляж, наприклад, або в басейн, щоб не загубити. Але коли я його знімала – завжди ставало незаптишно, ніяково й здавалося, що хтось на мене дивиться. Напевно, так відчувається миша, коли вгорі кружляє сова. Або, наприклад, у «Володарі перснів» сцена з Фродо точнісінько передає це відчуття: ти беззахисний, тебе виглядають, зараз накриє. Тому згодом я взагалі перестала його знімати.

І оце тепер його не було. Стоячи у ванній, дивлячись на себе в дзеркало, я думала, що треба було б подзвонити в автошколу й пошукати в навчальній машині... Може, хтось знайшов, коли прибирав і пилюсосив сидіння...

І тут же уявила, на що мала, за логікою, перетворитися та «Лада Калина». І заодно ми з інструктором усередині. Яке там знайти срібну забавку...

Дзеркало запотіло. Ні про що не думаючи, а просто дуже жаліючи за кулоном, я намалювала на потьмянілому склі обрис ока...

І погасло світло.

* * *

Було пізно, давно настав вечір. Я відчинила двері в коридор – там хоч світло ліхтарів пробивалося з вікон, а у ванній було темно, як у кишківнику чорного пуделя, що спить у вугільному вагоні похмурої південної ночі.

– Бу!

Величезна темна людина наскочила на мене з-за рогу. Ще секунда – і я заверещала б, як блондинка в кепському жахастуку. На щастя, саме в цю мить знову загорілося світло.

– Павлик?! Ти що, ідіот?!

Напевно, вигляд у мене був лютий, бо цей дурник навіть перестав усміхатися:

– Злякалася? Ну вибач, я жартома...

– Клінічний ідіот!

Павлик – теж другокурсник, живе на поверх вище, але часто ходить на нашу кухню, оскільки має інтерес до Насті. Він схожий на величезного доброго пса, не дуже розумного, але безмежно позитивного: пострибати, погратися. Ніколи не чула, щоб він про когось або про щось відгукувався погано. Багато дівчат прихильні до нього й називають «сонечком».

Після всієї сьогоднішньої колотнечі мені було не до Павлика – але він знову наздогнав мене й перепинив:

– У мене для тебе подарунок.

І простягнув квиток у кіно. На двадцять першу нуль-нуль. Один квиток.

Найперше моє бажання було запхнути подаруночок дарувальникові в пельку. Він угадав цю думку й про всяк випадок позадкував:

– Слухай... Це не те, що ти думаєш... Я її люблю, хочу освідчитися... Ти зрозумій, нам же ніде зустрічатися...

«А я так утомився», – подумав Гендальф.

Назви фільму я навіть не пам'ятаю. Я й не збиралася на нього йти, але блукати вулицями дві години не було охоти, так само як і сидіти наодинці в кафе. Зайшла в мультиплекс, узяла попкорн, випростала ноги. Подумала: якщо кіно не сподобається, хоч подрімаю.

Ніяких записів щодо автошколи в моєму телефоні не було. А я завжди записую в телефон свої плани, контакти – бо я ж безтолкова: коли ставлю кашу на плиту, й то одразу вмикаю таймер.

Може, я заснула на лаві в зоопарку й мені наснилась автошкола? Нехай; а в зоопарк мене якого дива потягло – бізонів дивитися? Та не аж так я обожаю бізонів, щоб посеред робочого тижня бігати по зоопарках. У мене ще стос книжок лежить і ціла гора неопрацьованих матеріалів...

Молодець була Скарлет О'Гара: я, каже, подумаю про це завтра. І я так виснажилася за день, що очі самі собою заплющуються, а ще ж і до фільму не дійшло – реклама...

І раптом переді мною в снопі світла з'явилося лице, якого я тепер довіку не забуду. На весь екран. Широкий формат. Я підскочила, наче мене тицьнули шокером; попкорн розсипався з відра й весело застрибав по всьому ряду.

– У мене для тебе щось є. – Інструктор на екрані підняв руку, показуючи мій кулон на ланцюжку. – Біля пам'ятника

Ломоносову через двадцять хвилин, не спізнуйся!

І знову пішла реклама якоїсь машини. Ніхто й вухом не повів: мовляв, креативний ролик, буває.

Я встала, увіпхнула відро з попкорном у підставку на ручці крісла і в темряві, перечіпаючись через чужі ноги, пострибала до виходу.

* * *

Він стояв біля пам'ятника Ломоносову: руки в кишенях, нічим не примітний перехожий. Фізіономія жовчна, дивиться поперх голів, але на вигляд – звичайний собі літній чоловік, погляд за нього не чіпляється.

Я побачила його – і сповільнила крок. Серце застрибало, як йо-йо на гумці, то в горло, то в шлунок. Захотілося тиенько змитися, піти в гуртожиток і забитися під ковдру.

Але тут він мене помітив – і діловито поманив пальцем. Я одразу згадала, як він репетував на мене в машині за кілька секунд до того, як ми врізались у вантажівку... Може, я досі сплю?!

– Ти не спиш і не звихнулася, – сказав він нудним голосом, неначе всоте читаючи лекцію з техніки безпеки. – На.

Він тримав мій кулон за ланцюжок. Здавалося, срібне «око» дивилось прямо на мене, але було цілком ясно: варто потягтися, і цей Інструктор, чи хто він там, відсмикне руку. Я схоплю порожнечу і відчую себе невдахою.

Дзуськи. З мотузочкою нехай кішка грається. Я стояла нерухомо, навколо жила й плюскотіла тінями ніч, тут ніколи не буває темно, горять ліхтарі, водять променями фари, підфарбовують небо вогні реклами, і хмари світяться відбитим світлом, розмитим, брудно-сіро-акварельним...

– Бери, – сказав він уже роздратовано. – Це ж твоє, чого ти гальмуєш?

Кулон погойдувався перед носом, і я не стрималася. Протягла руку, схопила срібну фігурку, затисла в долоні...

В очах потемніло. І розсипалися кольорові іскри, неначе мене вперіщили по голові дитячим пластмасовим калейдоскопом. Світ навколо змінився!

Це було схоже на тривимірну модель з матового скла або з кришталю, або навіть силікону. Фігури людей навколо налилися зсередини світлом – яскравим і ясним, синім і жовтим, смарагдовим, червоним. Стіни будинків стали прозорі, я побачила їх наскрізь з усіма перекриттями, з поверхами й ліфтовими шахтами, з підсвіченими силуетами людей усередині. Земля стала прозора, як у «Вечорі проти Івана Купала», тільки замість скарбів я побачила під собою каналізаційні труби, а нижче – величезну нору метро...

Мій кулон лежав на асфальті. Я сиділа навпочіпки, вчепившись пальцями у вигорілу траву, і чийсь кросівки – не Інструкторові! – стояли поряд, і голос їхнього власника запитував, чи не треба мені допомогти. Інструктор запевнив, що не треба. Кросівки повірили йому й пішли. Я підбрала ку-

лон за ланцюжок, поклала в кишеню... І тільки тоді, нетвердо тримаючись на ногах, вирішила випростатися.

– Поздоровляю, – сказав Інструктор без найменшої врочистості в голосі. – Ти посвячена й бачиш те, що приховано від інших.

– Тоді давайте мені дві таблетки.

– Що?

– Ну, дві таблетки, якщо я обрана. Щоб вибрати синю або червону...

Він подивився, гмикнув, сягнув рукою в кишеню... і дістав дві таблетки:

– Ось.

Потім побачив моє лице й трохи змилюстився:

– Узагалі-то червона – це льодяник від горла, а синя – родзинки в шоколаді... Ти в порядку?

Хороше питання.

– Гарзд, – він посуворішав. – Вважаймо, що формальностей ми дотримались, первинний інструктаж проведено. Тепер іди додому – там лихо.

Розділ другий

Настя

Настя ридала так, що аж плафони під стелею дзеленчали. Ну, Павлик, ну, добряга, від тебе я такого не сподівалась!

Стіл був сервірований, хоч на листівку знімай: свічки, келихи, пляшка шампанського – невідкоркована. Настя валялася на ліжку – почувши, що я зайшла, вона знехотя підвела голову. Сльози розмили її макіяж, чорні доріжки тяглися від очей до підборіддя.

– Що він зробив?! – крикнула я з порога. – Ми йому помстимося, ми його по стіні розмажемо, скажи, що він зробив?

Настя похитала головою й знову сховала лице в подушку:
– У нас усе було добре... я його хотіла з бать... з батьками познайо...

Вона заридала з новою силою:

– Дзвонив! Обіцяв! Прийти! І...

– І що?

– І не прийшов!

Я опустила на стілець біля ліжка. Якщо чесно, мене пробило на «хі-хі» – істеричний, тоненький сміх. Ну що за дитячий садок, справді, ну, дзвонив, ну, не прийшов, у мене гірша проблема – я, між нами, потроху з глузду з'їжджаю...

Рука сама знайшла в кишені мій кулон. Ех, будь-що-будь.

Я стисла «око» в долоні. І сталося точнісінько те, чого я чекала, чого боялася, що, я знала, мало статися: все навколо змінилося. Стало зі звичайного – справжнім.

Лампа під стелею потьмяніла, зате свічки розгорілися яскравіше, і я побачила, як над ними кружляють іскри – вогненні мошки. Кімната була наповнена... ні, не туманом. Найбільше цей летючий кисіль нагадував крихітні хмари. Неначе моя голова – це літак на злеті, підлога – земля далеко внизу, а стіл – висока гора, вкутана прозорим димним серпанком. Наша гуртожитська кімната була, виявляється, гарна й велична, немовби Гімалаї з космосу, немовби світлина далекої галактики...

Але милувалась я недовго. Майже одразу я роздивилася патьоки на підлозі. Темні... кров. Змазаний відбиток долоні, безформні плями, які криміналіст визначив би, напевно, як «ознаки боротьби». Я перевела погляд на Настю...

І насилу стрималася, щоб не завищати.

Лице моєї сусідки було залите кров'ю – з носа, очей, вух. На лівій скроні проступало синювато-чорне татуювання, схоже на складний ієрогліф. У Насті був такий моторошний вигляд, що я відскочила, перекинувши стілець, і розтисла руку в кишені...

Кров і татуювання зникли. Настині щоки ще блищали від пролитої гіркої води, але очі враз висохли, люто глянули з під запалених повік:

– Виродок! Зрадник! Покинув!

Від неї повіяло холодом, наче від кондиціонера, який врубили на повну. Повіяло такою їдкою, аміачною ненавистю, що я злякалася за Павлика:

– Стривай, може, з ним щось сталося...

– Сталося! Він у Соколова в кімнаті бухає на дні народження! А ти за нього не заступайся! Теж мені захисниця!

Вона кричала на мене, зриваючи зло, і здавалося, що кожне її слово здатне пропалити дірку в одязі, наче кислотний плювок. Ніколи раніше я не бачила Насті в такому стані.

– Захищай його! Давай! Цього паскудника! Та знаєш, хто ти після цього?!

Мене винесло в коридор, мов вітром. Цокотячи зубами, я притислася лобом до холодної стіни. «Іди додому – там лихо», – сказав Інструктор. Що він мав на увазі? Зірване побачення? Чи щось інше?!

Чому саме я? Чому всяка гидота стається саме зі мною? Нас їхало в автобусі тридцятьоро, але саме я вилетіла в річку крізь розбиту шибку. Тисячі студентів навчаються в цьому університеті, сплять, їдять, фліртують, складають заліки, і тільки я стою в темному коридорі, і на долоні в мене лежить знайомий з дитинства кулон у вигляді ока...

Що мені робити?

Звичайна урна стояла коло порожньої лави. Стискаючи в долоні ланцюжок, я занесла кулон над круглою пащею урни...

Срібна фігурка глухо дзенькнула об залізне дно. Ноги в мене підкосилися. Я опустила на лаву.

Якщо з тобою станеться диво – викинь його на смітник. Хай це буде любов чи надія, чи раптова зміна – відмовся й сховайся в свою буденність. Хай вогненні мошки літають над свічкою, хай земля здається прозорою до самісіньких глибин, хай люди світяться зсередини барвистими вогнями... Відмовся від дива, це некомфортно. Не порушуй звичного порядку, бо це зайва морока, це заважає, лякає, мучить, відмовся...

Я встала і відійшла. Потім повернулася. Пішла й повернулася знову. Зазирнула в урну; кулона не було видно, але ж я чула, як він дзенькнув об дно. Урна була не те щоб заповнена, але й не зовсім порожня: я могла роздивитися картонну упаковку з фастфуду, сині використані бахіли, коробку з під сигарет...

Я відкинула спершу одну картонку. Потім другу. Я поралася в смітті однією рукою, підсвічуючи собі телефоном, розуміючи з кожною секундою дедалі ясніше: кулона тут нема. Я ж відмовилася від нього, правильно? От він і пішов, обра-

звився на мене, визнав недостойною...

Гримнув дзвінком телефон, я і його ледь не впустила в урну.

– Даша? Ти що робиш?

Я рилася в урні з вправністю професійного бомжа, але не була готова сповістити про це мамі. На щастя, вона й не чекала відповіді.

– Я дзвоню, щоб ти лягала спати!

– Наче вже й сплю, – промимрила я впівголоса. – Прокінутися б...

– Це тому, що ти недосипляєш! Пізно лягаєш!

– Точно...

– На добраніч!

– На добраніч, ма...

Уже не дбаючи про те, щоб не забруднити рук, я вдесьте перелопачувала забруднені кетчупом картонки, сигаретну пачку, бахіли, м'ятий папір і рваний поліетилен. Урна стала величезна, бездонна, мов шахтний стовбур, урна здавалася дірою в чужу реальність – як раптом загорілося світло, біле й потужне, і освітило її до самого дна.

Поруч стояв незнайомий хлопець. Промінь ліхтарика, відбиваючись од металевого боку урни, підсвічував обличчя цього нового персонажа, який з'явився мовчки, без якихось попередніх заявок типу «Дівчино, дозвольте вам допомогти», «Ой, а хто це тут?» або «Ви щось упустили?».

У яскравому світлі я відразу побачила свій кулон на дні

урни. Хлопець з ліхтариком нахилився, підчепив кулон за ланцюжок і підняв на рівень очей:

– Оце?

Я схопила кулон – і на секунду затисла в долоні. І знов побачила змінений світ: чоловік переді мною здавався вирі-
заним з гірського кришталю, його фігура світилася золота-
во-зеленим. Ліхтарик лупив у землю білим променем, таким
яскравим, що я замружилася.

Несподіваний помічник мовчав. Інший би на його місці
вже сто разів покудкудакав би: «Ой, що з тобою?», «Тобі по-
гано?», «Тебе провести?».

– Дякую, – промимрила я, ховаючи свою коштовність у
кишеню.

Він кивнув, приймаючи подяку. Я зрозуміла – якщо зараз
почну з ним говорити, точно бовкну дурницю. А якщо про-
мовчу – потім пошкодую.

– Ти... завжди носиш з собою ліхтарик?

Ні, бувають і більш ідіотські питання. Але рідко.

– Бачиш, знадобився, – відгукнувся він лагідно.

– Ти з університету?

– Другий курс. Мехмат.

– Гуртожиток?

– Ні. Ми з подругою квартиру знімаємо. У знайомих.

Я перевела дух. Зараз не час про це думати... Але я,
здається, успадкувала від мами ген цілковитого невезіння в
особистих стосунках. Якщо мені хтось подобається – цей тип

завжди не мій, і я гордо дивлюся вбік, мовляв, не дуже й хотілося. Не буду ж я принижуватися, клянчити, лізти зі зворушливою пичкою в чуже байдухе життя...

– Дякую, – сказала я ще раз. – Бувай.

Він кивнув і вимкнув ліхтарик, і тут мене наче за язика смикнули.

– Слухай... А ти мені не позичиш ліхтарика... на один вечір?

* * *

– Вимкни світло! – крикнула Настя, натягуючи на голову ковдру. – Можеш дати мені спокій?!

Ще вчора я так би й зробила. Не маю звички втручатися в чуже приватне життя. Але сьогодні в мене в долоні був мій кулон... Мій амулет. І неясне відчуття, що поруч діється темне, страшне, глухе, поруч убивають, – а ніхто не бачить. Крім мене.

Я зупинилась коло її ліжка, стискаючи амулет у долоні:

– Щодо Павлика... Тут щось не так. Він тебе любить.

– Любить?! Сука!

Вона відкинула ковдру.

Її лице було вкрите суцільною кіркою крові. Кров сочила-ся з кожної пори. Постіль була в крові, і підлога, і вся кімната, я закричала від страху – і випустила амулет. Кров зникла; у Насті було опухле, але чисте лице з очима нещасної злої

баби:

– Усі мужики – паскудники! Правду мені мама казала, а я не вірила!

Вона кричала не своїм звичайним голосом, веселим, низьким і ледь хрипкуватим. Це був вереск, сухий і надривний, вереск бензопили, яка вгризається в мертво дерево:

– І татусь мій був такий! Швиденько перепхнутися – і погнав далі! Усі мужики однаково влаштовані!

Слова вискакували з неї готовими блоками – наче хтось задалегідь написав їй текст. Мені стало недобре.

– Насте... Послухай, не кричи... Стривай хвилину, просто подумай...

– Що-о?! Ти їх покриваєш, ти за них, еге ж? Ти за цих цапів смердючих?!

Вона дивилася на мене з такою огидою, що я позадкувала. Якби я не знала цю дівчину два роки... Якби я не вчилася з нею на одному потоці, не жила в одній кімнаті, не пила чай... Може, її підмінили? Підсадили в мозок чужу свідомість? Вивернули навиворіт, зачарували? Що з нею зробили, врешті-решт?!

Задкуючи, я знову вийшла в коридор і зачинила двері. Наділа на шию амулет – і він здався мені дуже теплим, майже гарячим.

– Потерпи, я розберусь, – сказала я Насті, хоча вона мене не чула.

І, однією рукою стискаючи амулет на грудях, другою вві-

мкнула ліхтарик.

* * *

Коридор був хистким мрячним проходом, кишкою величезного звіра, шахтою на дні океану. Стіни тремтіли, липкий кисіль то приховував їх од мене, то знову розповзався, і тоді під променем ліхтарика на стінах проступали написи чужою мовою. Це не була ні арабська в'язь, ні ієрогліфи, ні латиниця, ні будь-яка знайома мені знакова система. Чомусь я була впевнена, що мова ця не просто століттями мертва, але навіть нелюдська.

Я пройшла по коридору від краю до краю, піднялася сходами на наступний поверх і нікого не зустріла, хоч це була людна пора, вечір. Уже підходячи до двадцять дев'ятої кімнати, де жив непутящий Соколов, я побачила на стіні напис, зроблений російською: «Тінь приходить, щоб погубити».

Я розтисла кулак, який устиг оніміти. Тут, у звичайному світі, ніякого напису не було: стіну недавно білили.

Я постукала у двадцять дев'яту. Ніхто не відповів. Двері були відчинені. Я зайшла.

Стіл у кімнатці був завалений брудним пластиковим посудом. Тут відзначали бурхливо, пили багато, закушували молочною ковбасою і біляшами. Серед безлічі порожніх пляшок у кутку самотньо стояла пачка з-під кефіру.

На ліжку хропів, не знявши навіть кросівок, хтось – лицем

до стіни. Ще один хтось, худий, у червоній футболці, слухав щось у навушниках і посмикувався, підстрибував, не відриваючи підшов од підлоги, схожий на поплавець під час інтенсивного клювання. Навколо він, здавалося, нічого не бачив, поглинутий своїм глибоким внутрішнім світом.

На підвіконні сиділа об'ємиста дівка в джинсах і короткочому топіку. Дудлила пиво з пляшки. Дивилася ліниво й нахабно:

– Заблукала?

У неї була особлива вимова – так говорять провінціали, коли знущаються з вимови москвичів. Але я не збиралася з нею говорити. Озирнувшись, я побачила ще дещо – точніше, декого в цій кімнаті.

Хтось сидів на підлозі за маленьким холодильником, привалившись до стіни. Спершу я помітила ногу в синій шкарпетці. Розмір взуття сорок п'ятий. Ознак життя не спостерігається.

Я підійшла ближче. Павлик сидів, на вигляд п'яний у смерть, блідий, невпізнаний. Невже цей хлопець зовсім недавно чекав на побачення, готувався, зазиравав мені в очі: «Я її люблю, я хочу їй освідчитися».

– Павлик? – спитала я невпевнено.

– Узагалі-то тут уже все закінчилося, – повідомила з підвіконня дівка.

Я схилилася над Павликом:

– Агов! Ти мене чуєш?

Амулет вислизнув через комір і загойдався в мене перед очима. Я піймала його в кулак, і світ змінився.

Ні, Павлик не був п'яний. У нього був вигляд жорстоко побитої людини, яка ніч пролежала в заметі. Непритомний, оглушений, хворий; хто з ним таке зробив?!

– Не займай його, нехай проспиться, – так само ліниво сказала за моєю спиною дівка. Я обернулась, як і раніше стискаючи в долоні амулет...

Воно сиділо на підвіконні.

Створіння без лица, чорна текуча тварюка, схожа на живий виліток з бітуму. Таким би могло бути втілене марення Сальвадора Далі під дуже важкими наркотиками. Я випустила амулет; дівка, ніби нічого й не було, розглядала мене, її білий живіт молодим жирком звисав поверх паска на штанях.

– Побачила? І що? Що ти мені зробиш?

І, піднявши пляшку, вона стала шумно жлуктити своє пиво. Незрозуміло як – інтуїтивно – я зрозуміла, що не можна дозволити їй допити.

– Ану... стій!

Мені б кинутися на неї, вибити пляшку. Крикнути, кинути стільцем, приголомшити її хоч якось. Але я розгубилася й прогавила момент. Одним ковтком вона прикінчила пляшку, розтягла губи, облизнулася великим язиком:

– Лови!

Я ледве встигнула ухилитися. Пляшка гримнула об стіну за моєю спиною, і по всій кімнаті полетіли скалки. Той, що

спав на ліжку, навіть не поворухнувся. Хлопець у навушниках, як і раніше, танцював на місці, але в очах його з'явився слабкий проблиск інтересу.

Дівка заскочила на підвіконня. Махнула мені рукою й ступила назовні. З десятого поверху.

Хлопець з навушниками роззявив рота. Ми з ним разом підскочили до відчиненого вікна...

Дівка стояла внизу, на газоні. Знову махнула рукою – як юнга на щоглі корабля, коли той відчалює в море. Повернулася й потрюхикала геть – крутячи задом, підстрибуючи.

Ліхтарі світили яскраво, все було видно мов на долоні. З-за рогу навперейми стрибусі вискочила інша дівчина – блондинка на височенних шпильках.

Блондинка змахнула руками. Синювата вольтова дуга беззвучно вдарила стрибуху в груди – і та звалилась, як лялька, як пластиковий манекен. Блондинка на каблуках схопила її за ногу й кудись діловито поволокла, на ходу витягаючи мобільний телефон з сумочки на поясі.

– Ніколи більше не куритиму цієї гидоти, – жалібно заскиглив хлопець у навушниках.

Я мовчки кинулась до дверей.

Вона лежала в траві й на вигляд не відрізнялася від манекена. Я знову засумнівалась у своєму глузді, тим більше що над нею стояла блондинка з телефоном і говорила втомлено й цілком буденно:

– Вантаження закінчено, прошу доставки.

Потім блондинка подивилася на мене, неначе давно чекала, що я з'явлюся:

– Для першого разу пристойно.

– Це що таке? – тихо спитала я, дивлячись на нерухоме тіло в траві. – Вона...

– Просто Тінь, – сказала блондинка з таким виразом, яким кажуть «просто стілець». – Умбра вульгаріс. Латиною.

Вона піймала мій погляд:

– Ти не тішся, вона не здохла. Їх не можна вбивати.

– Типу, забороняє «Грінпіс»? – буркнула я.

– Типу, вони безсмертні, – без тіні усмішки відгукнулася блондинка. – Ну, де він там...

З-за куща, за яким іще секунду тому нікого не було, виринув чоловік років тридцяти, в майці з яскравим анімешним малюнком. «Наруто», наскільки я можу судити про такі речі. У руках у нього поблискував балончик дезодоранту.

– Я збожеволіла, – сказала я приречено. – Як прикро.

– Не надійся, – привітно повідомив чоловік. – Ти хто?

Замість мене відповіла блондинка:

– Це наша новенька. Звуть Дар'я. Інструктор підкинув.

У вухах у мене знову зазвучали скрегіт і брязкіт аварії, тож довелося міцно затиснути їх долонями:

– Інструктор?!

– Розбір польотів потім, – довірливо сказав чоловік. – Спершу треба роботу зробити.

Він підскочив до стіни трансформаторної будки й став малювати щось на цеглі – балончик у його руці виявився зовсім не дезодорантом, а пульверизатором з фарбою. Він малював графіті сріблито-металевим струменем, розгонисто, вміло, навіть, мабуть, красиво.

– Доставка готова...

Він одступив од стіни, і я побачила, що цегли під графіті більше немає. Є дірка з оплавленими краями, всередині струменіє повітря, як над багаттям, і щось іще просвічує, немов далекий ліхтар у тумані.

– Вантажимо, – блондинка знову підхопила дівку за ногу, але та вже втратила подібність до манекена – вовтузилась, ворушилась, мацала долонями по траві. – Вона очуняла, Гришо, допоможи!

Чоловіка не довелося просити двічі. Разом вони підхопили дівку і, ступивши одне за одним у діру, зникли й затягли її з собою. Ще за мить цегла повернулася на місце – тільки слабка тінь графіті проявилася на секунду й теж розчинилася. Залишилася цегляна стіна. Міцна – хоч головою бийся.

Хвилин десять я сиділа на лаві коло входу в гуртожиток. Думала, просиджу тут у шоці й трепеті до ранку.

Але – нічого подібного. Я змерзла, віддихалася... і згадала про Павлика. Чи він там хоч живий?!

Бігом повернулася в кімнату Соколова. Кружляв нічний метелик над залишками пластикового застілля, досі так само хропів на ліжку невідомий гість, зате танцюрист у червоній футболці втік, залишивши на підвіконні свої навушники. Павлик сидів, привалившись спиною до стіни, але був притомний – оглядався навколо, немовби намагався зрозуміти, де він.

Я стисла в долоні амулет. Вигляд у Павлика досі був кепський, але вже набагато-набагато кращий: синява з лиця сходила, чорні «окуляри» розсмоктувалися, в очах з'явився глузд.

– Привіт... Що це тут?

– Це в Соколова був день народження, – зітхнула я.

У Павликових очах з'явився жах:

– А я тут... як? Навіщо?

Я мовчки допомогла йому встати.

Усю дорогу по коридору він белькотів засмучено й жалібно: ішов до Насті... подзвонив і... він ішов, і раптом...

– Ішов туди, а втрапив сюди, – крізь зуби процідила я.

– Вона образилася, так? – Павлик дивився на мене з на-

дією. Чекав, напевно, що я скажу – дурниці, діло житейське, дівчина пробачить...

Я зазирнула в нашу кімнату. Настя спала. Я повагалась... Ні. Чекати до ранку не треба.

– Насте... Чуєш?

Вона розплющила каламутні очі:

– Котра година?

– Не має значення. Тут до тебе... тут Павлик хоче щось сказати.

– А це хто? – спитала вона й кліпнула.

– Перестань, – я подивилася докірливо. – З ним сталася біда, випадково отруївся паленою горілкою. Ні на якому дні народження він не пив, а валявся вирубаний, добре, що взагалі не вмер...

Настя позіхнула й глянула на годинник:

– Свиня ти. Четверта ранку, а ти мені розповідаєш якісь байки про алкоголіків.

Павлик просунув голову у відчинені двері.

– Насте! – простогнав так жалісно, що розридалась би навіть Снігова королева. – Зі мною щось сталось, я йшов до тебе, я...

– Дайте поспати, – сухо сказала моя сусідка. – Зачини двері, май совість.

І натягла на голову ковдру.

Розділ третій

Портал

Я зустріла світанок на набережній. У цей час тут не було ні туристів, ні торговців, лише кілька двірників у жовтогарячих жилетах, та й ті незабаром пішли.

Я стояла й дивилася на Москву.

Переді мною лежало величезне місто... чи світ. Щоразу, коли я стискала в долоні свій амулет, цей світ перероджувався перед моїми очима, і була потрібна вся моя мужність, щоб дивитися й бачити заново.

Небо здавалося світлішим і вищим. Земля мерехтіла опаловим м'яким світінням. Унизу в кущах на мить з'явилися жовті дикі очі – та й пропали, і я так і не зрозуміла: привиділось мені чи ні.

Кружляли вогненні полотна над річкою, схожі чи то на метеликів, чи то на протуберанці. З мостів опускалися сталактити – крижані, а може, вапняні. Здіймалися на обрії стовпи світла, щось ворухилося під темною водою, я чекала, що от-от пролетить дракон...

Однак дракона не було. Був світ, не схожий на все, що я знала раніше, живий, прекрасний... моторошний. Я була, мов пташеня, яке прожило в гнізді всю юність і вперше визирнуло назовні. Або мов чернець, що добрався до краю зем-

лі й виставив голову за прозору небесну баню. Поступово наставав ранок, пожвавлювалася вулиця за моєю спиною, а я стояла й дивилася.

– Красиво, правда? – спитав знайомий голос. Я ледь не впустила амулет – на щастя, ланцюжок був міцно намотаний на долоню.

Інструктор усміхався. Коло тротуару стояла знайома мені машина з літеркою «У» – якраз під знаком «Зупинку заборонено».

– Хочеш викинути цю штуку? – він дивився на амулет.

Така думка в мене теж з'являлася.

– Річ не в ньому, а в тобі, – сказав він серйозно. – Ти посвячена. А це твій предмет сили. Перстень Всемогутності, Самсонове волосся, Коцієва голка... Сама знаєш краще за мене.

– І якщо я його викину...

– Краще не викидай. Знадобиться. Я серйозно.

Він більше не усміхався.

Проїхала міліцейська машина, не побажавши навіть чхнути на дике правопорушення «учнівської» «Лади».

– Хто ви такий? – запитала я дуже тихо.

– Подивись, – порадив він так само без усмішки.

Я стисла амулет у долоні. Він стояв переді мною, білий, неначе вморожений у лід, не схожий на людину.

– Ви що, теж Тінь?!

– Ображаєш, – він справді, здається, трохи образився.

Я не знала, про що з ним іще говорити. Я його боялась... і водночас розуміла, що треба зараз розпитувати, багато, жадібно. Щоб потім не шкодувати все життя.

– Аварія була насправді? Там, на мосту...

Він подивився глумливо:

– Ти знаєш, що таке ініціація у традиційній культурі?

– Обряд дорослішання, пов'язаний зі смертю і відродженням, – відповіла я, не замислюючись.

– От ти й відродилася. Поздоровляю.

Я закусила губу. Але ж це правда. У всіх традиціях початок нового життя, набуття нового статусу саме так і відбувається: претендента ніби вбивають – не насправді... а потім він народжується заново.

– Це якась... секта?

Він похитав головою. Пішов до своєї машини, відчинив пасажирські дверцята – мовляв, сідай.

Я не зрушила з місця.

– Сідай, – сказав він примирливо. – Не бійся... Тепер я буду за кермом.

* * *

Він одвіз мене на задвірки університету, де я за два роки ані разу не була. Припаркував машину, зняв з пожежного щита залізний багор і підчепив кришку каналізаційного люка. Відкрився колодязь, знизу відчутно війнуло вогкістю

й гнилизною.

– Не піду, – сказала я.

Він подивився докірливо:

– Ти мені не віриш?

Я раптом зрозуміла – вірю. Оцій дивній істоті, яка, цілком можливо, взагалі не людина. Яка спершу на мене горлала, наче фельдфебель, потім загнала під вантажівку, трохи не вбила...

Я вірю, що він не бажає мені зла й не допустить, щоб мене хтось скривдив.

– Там брудно й темно, – сказала я вже не так твердо.

– У тебе ж нібито є ліхтарик?

Він дивився на мене, цілковито впевнений, що я полізу в колектор. І я полізла, хоч і мовчки себе проклинаючи. Авантюристка.

Унизу було геть не так брудно, як я боялася. Услід за Інструктором я пройшла по досить широкій трубі й опинилася перед дверима з кодовим замком. Двері були на вигляд дуже старі, масивні, років, мабуть, з п'ятдесятих минулого століття. Або сорокових. А сейфовий замок відносно новий.

Замок спрацював, двері скреготнули. Інструктор зайшов перший. За дверима були залізні сходи з іржавими сходами, мій ліхтарик вихоплював з темряви чорні бетонні стіни, вкриті брудом і цвільлю, три дуже крутих поверхи вниз – запах іржі, вологи, гнилої органіки, землі...

– Куди ми йдемо?!

– Уже скоро.

Він зістрибнув на бетонне покриття й подав мені руку.

Промінь ліхтарика вперся в дверцята ліфта. Інструктор натис єдину кнопку – ліфт заскреготів і відкрився. Був він просторий, зсередини обшитий цінною деревиною, дуже дорогий і дуже старий.

– Мені страшно, – сказала я.

– Але ж тобі цікаво, правда? Коли людина досліджує нове – їй завжди страшно...

Я зайшла в ліфт услід за ним. Кнопок було всього дві: «Угору» й «Униз». Двері зачинилися, ліфт пішов униз, погойдуючись, скрегочучи, завиваючи й, здається, ризикуючи от-от обірватися.

– Ми не впадемо?

– Досі не падали.

Ліфт їхав страшенно довго й нарешті зупинився. Ми вийшли у величезний бункер з бетонними стінами – тут уже не було темно, горіли тьмяні аварійні лампочки в залізному обплетенні. Долі розляглася стара зелена калюжа. Повітря було дуже вологе й несподівано холодне.

– Одягайся, – Інструктор відчинив двері величезної шафи. Я сподівалася побачити там що завгодно, хоч костюм супергероя. Але там були стьобані куфайки, валянки й шапки-вушанки, справжні, судячи із запаху.

– Я краще так залишуся.

– До стіни примерзнеш, – сказав він поважно. – Одягнись,

або нікуди не підемо.

Це була дивна погроза. Але я вже так у все це втяглася, що навіть не стала сперечатися. Наділа куфайку, більш-менш відповідного розміру, засунула ноги у валянки, які доходили мені до колін, натягла шапку...

Й одразу стало якось затишніше.

– Ходімо.

Він покрокував по коридору, тьмяно освітленому нечисленними лампочками. Я йшла за ним, стискаючи ліхтарик. Через хвилину рука задубіла, і я нижче натягла рукав.

На стінах блищав іній. З рота виривалася пара. Я наздогнала Інструктора:

– Чому тут так холодно?

– Нобелівська премія за 1910 рік, – відгукнувся він, не обертаючись. – Такий собі Ван дер Ваальс відкрив рівняння стану газів. Спасибі йому: люди одержали рідкий водень і рідкий гелій і навчилися будувати холодильні установки...

Промінь мого ліхтарика вперся у світле полотнище на стіні. Я придивилася: це було інженерне креслення Головної будівлі МДУ – а під ним багатопверхове підземелля з лінією підземки.

– А це що?!

– Не гальмує, – він ішов не зупиняючись. – Часу немає.

Я знову його наздогнала, боячись відстати, боячись залишитися на самоті в цьому холоді, в цій темряві. Мої валянки шурхотіли по вкритому інієм бетону, звуки дивно відлуню-

вали від стіни до стіни, зі стелі звисали сталактити, блищали кристали льоду, нагадуючи коштовне каміння...

«У печері гірського короля» – от на що це було схоже. Зачарована печера, яку стережуть духи або привиди, а, якщо пощастить, ще й дракон. І ми йдемо туди, де зберігаються його скарби...

Я сповільнила крок. Стіни були обклеєні шпалерами, старими газетами. Дуже старими: «Правда» за 1948 рік...

– «Іще пустельні Ленінові гори, – виспівуючи бурмотів Інструктор, – та прапори будови гордо майорять, тут корпуси постануть скоро, студентські голоси уранці задзвенять...»

– Ми що, під Головною будівлею?! – до мене дійшло аж тепер.

Він посміхнувся:

– Усе, що ти хотіла знати про Темний Світ, але боялася запитати. У тисяча дев'ятсот сорок восьмому році ми почали рити котлован... Знаєш цю легенду про заморо5зку?

Я знала. Скільки легенд розповідали про Головний будинок: нібито ґрунти під котлованом були слабкі, тому їх залили рідким азотом і поставили таємні кріогенні генератори...

Зуби мої почали цокотіти. Чи то з холоду, що проникав під куфайку, чи ще чогось.

– Ви сказали... ви сказали: «ми»?!

Він подивився серйозно й навіть з деяким сумом:

– Нормальні були ґрунти.

* * *

Вони працювали вдень і вночі – поспішали. Ківш екскаватора натрапив на перешкоду, машина сіпнулася й стала. Екскаваторник дядько Толя вибрався з кабіни і заціпенів, дивлячись униз.

Перший до нього підбіг Серго, молодий геодезист, і теж став як укопаний. Інструктор опинився на місці події через кілька секунд:

– Чому не на робочому місці?!

Глянув – і закричав у рупор, викликаючи Івана Івановича, який вважався найрозумнішим інженером на дільниці. Іван Іванович устиг підбігти...

Отут їх і накрило.

* * *

На фотознімку майже сімдесятирічної давності важко було розрізнити обличчя. Котлован, екскаватор, прожектори...

– Розумієш, ми не знали, до чого тут докопаємося. Ми не збагнули, що сталося... спочатку. Чесно кажучи, не людська ця справа, але так вийшло...

У нього задзвонив телефон.

– Йдемо, – буркнув він у трубку звично буркотливим го-

лосом. – Уже прийшли. Хвилинку зачекайте!

* * *

Величезний зал – дивно величезний, враховуючи, скільки землі, каміння, перекриттів, скільки труб і обплетених жил у нас над головами. Скрізь іній, лютий холод, схоже на розорений космічний ангар на іншій планеті. Залізні стелажі, стойки, величезні балони зі скрапленим газом. І навпроти цього нагромадження – гола біла стіна, вкрита кристалами льоду.

Мене пересмикнуло, коли я побачила, що дівуля сидить на заледенілій підлозі під стіною: як була, у джинсах і короткому топіку, понура, зла. А трохи далі стояли мої знайомі – блондинка й Гриша. Обоє у валянках, у куфайках і в шапках, та ще й перетягнені шарфами, в рукавицях, видно, що люди досвідчені.

– Нам уже можна працювати чи ще трохи почекати? – запитала блондинка в простір.

– Працюйте, – дозволив Інструктор.

– Дайте покурити, – раптом хрипко сказала дівка.

Блондинка пирхнула:

– Іди ти!

– Та нехай востаннє покурить, – несподівано заступився Гриша. – Тобі жаль?

Він кинув свою пачку разом із запальничкою. Дівка зловила, одразу закурила – звичним рухом, жадібно, квапливо.

Потім стримала себе, стала курити підкреслено повільно, випускаючи дим угору.

Я секунду повагалася – і стисла в долоні амулет.

Воно... це... як і раніше, було чорне створіння без лиця, рухливе, плинне, огидне. Але не тому мені перехопило дух. Замість стіни в істоти за спиною було провалля. Величезний порожній простір, діра... куди? У пекло?

– Стій, – сказав Інструктор і взяв мене за лікоть. Я випустила амулет і тільки тоді зрозуміла, що йду до стіни або до діри, йду туди, наче мене тягнуть на шнурку.

– Обережно, – серйозно сказав Інструктор. – Воно з незвички тягне. Відійди.

Дівка кинула на підлогу подаровану пачку:

– Падлюки ви. Гади. Ці, сатрапи.

– Отак пригощай їх сигареткою, – крізь зуби процідила блондинка. – Вони потім віддячать добром.

Вона широко розставила ноги у великих валянках, сплела пальці, наче розминаючись перед фортепіанними екзерсисами:

– Чеши звідси. Тінь, знай своє місце!

Дівка загарчала й почала відповзати до стіни – не зводячи з блондинки злісного погляду... А потім раптом глянула на мене:

– Ти з ними, так? Ну нічого, ти пошкодуєш, скоро нас буде багато... ми до вас прийдемо, вдеремося, тут усе буде наше...

– Иди геть! – гаркнула блондинка.

Я встигла стиснути в долоні амулет і побачила, як зі сплетених долонь блондинки виривається білий стовп. Світло вдарило в чорну істоту, як величезний кий по більярдній кулі, і ввігнало її у велетенську потойбічну лузу. Розмиті вихори, сірі кисільні вири підхопили Тінь, і чорна фігура вмить зникла з очей, залишився потривожений чужий простір, але й він угамувався – наче поверхня ставка після кинutoї грудки.

Я виявила, що сиджу на крижаній підлозі й борюся з нудотою. Блондинка, м'яко ступаючи валянками, підійшла й стала поряд:

– Нудить? Це з незвички. Дивись, дівчино, це портал у Темний Світ, і звідти до нас лізуть Тіні. Убити Тінь не можна – можна тільки вигнати назад... туди.

Я озирнулася на Інструктора. Він у цій компанії був мені знайомий найбільше – підтримка й захист у разі чого.

Інструктор кивнув, підтверджуючи слова блондинки. Я аж тепер помітила, що він без куфайки – в легкому костюмі, у відкритих туфлях, і йому не холодно.

– Не парся, – знову заговорила блондинка. – Я знаю, як це сприймається свіжим поглядом... Але – життя є життя, і життя іноді містить у собі фігню типу порталу в підземелля... Треба просто прийняти, що так воно є, і не морочити собі голову. Покурити хочеш?

– Не курю... – я прокашлялася. – А що вона казала: «нас

скоро тут буде багато»?

– А це вона просто молола язиком, – сказав Гриша. – Вони всі намагаються щось бовкнути наостанок, щоб не було так образливо.

У руках у нього був смартфон, і весь цей час він, не відриваючись, грався в якусь іграшку на зразок «Балансу». У поєднанні з вушанкою й куфайкою це сприймалося кумедно.

– Відкрити портал з того боку вони не можуть, – Гриша програв і сховав телефон. – Отож не переживай...

Він подав мені руку й допоміг звестися. Я похитнулася.

– А як вони взагалі сюди... потрапляють? Проходять?

– Наче кран протікає, – видно було, що він не знущається, а, навпаки, намагається говорити якомога зрозуміліше. – Вентиль закритий, але окремі краплі просочуються. Такий принцип. Мене звуть Гриша, а ти Дар'я? Будьмо знайомі.

Я розгублено кивнула.

– А старпери, яких поставлено охороняти, ні фіга не охороняють, – додала блондинка.

– Лізо! – гарикнув Інструктор звідкілясь з-за стелажів. – Я все чую!

Вона картинно закотила очі.

– Заради справедливості, портал вони все-таки тримають, – примирливо додав Гриша. – Ти їх бачила?

* * *

За дерев'яним столом на старих табуретах сиділо троє: один у робочих штанях і вицвілій сірій майці, другий у галіфе й потертій гімнастерці. Третій в інженерській блузі за модою сорокових. На їхніх обличчях і у волоссі блищав іній. На розсохлій стільниці лежали кісточки доміно – тут ішла гра, некваплива, вдумлива, без початку й без переможців.

– Зліва дядько Толя, – неголосно представляла Ліза. – Він той самий екскаваторник. У центрі Серго, геодезист. Праворуч Іван Іванович, інженер. Вони майже сімдесят років тут сидять... грають.

Троє дивилися на мене – так, ніби десь у дворі на робітничій околиці я підійшла б до них запитати, чи пробігало тут руде кошеня. У їхніх поглядах була цікавість – загалом доброзичлива, але слабка, як далекий тьмянний вогник.

– Вони охоронці, – сказав Гриша. – У ту мить, коли... коли стався катаклізм, відкрився портал, вони виявилися поруч, ну... їх накрило. Вони переродилися – з людей стали частиною системи... яка зберігає світову стабільність. Вони не живі й не мертві... У них двоїста природа, ти ж пам'ятаєш, напевно, що природа світла – це випромінювання й хвиля...

– Гришо, – сказав Інструктор. – Дівчині на сьогодні вистачить! Дайте їй можливість відпочити й отямитися.

Я була йому дуже вдячна.

Ліза взяла мене за лікоть і кудись потягла. Я не встигла й зогледітись, як знов опинилася у комірчині з ліфтом, шафами й калюжею на брудній підлозі. Ліза ледь чи не силоміць зняла з мене куфайку й витрусила з валянків.

– Отже, ти їх бачиш? – запитала сухувато й буденно.

– Кого?

– Тіні!

– А, так.

– А що ти ще вмієш робити?

– Вареники з вишнями.

– Круто, – Ліза прищурилася. – А я тільки яєчню.

Гриша викликав ліфт.

– Гришо, – сказала Ліза несподівано дитячим, дещо примхливим голосом. – Зроби дружині приємне – відкрий рамочку.

– А що ти мені обіцяла? – з готовністю відгукнувся Гриша.

– Це не лінь, – вона підняла туфлю й показала зламаний каблук. – У мене – от...

– Я ж казав: на операцію взувай тільки кросівки...

– Я звикла на підборах!

– А ти борися з поганими звичками...

Вони сперечалися впівголоса, і було ясно, що обоє просто розважаються. Нарешті Гриша вийняв з рюкзачка балон з фарбою і, продовжуючи бурчати, почав малювати графіті на бетонній стіні бункера:

– Рамочку туди... Рамочку сюди... так і пуп розв'яжеться...

– Як він це робить? – пошепки спитала я в Лізи.

– А як ти бачиш те, що бачиш?

Я знизала плечима.

– От і він так само, – кивнула Ліза. – Інстинкт.

У цю мить бетон розійшовся і в стіні відкрилася діра. Ліза по-дружньому простягла мені руку...

– Я туди не полізу, – я позадкувала.

– Залишишся тут?

Навколо була темрява, підземелля, іржаві комунікації, холод, вогкість, сморід...

Я замружилась – і пролізла в діру в бетонній стіні. Позаду залишився запах води й гнилі, мені в лице війнуло теплом, корицею і кавою, Лізиними терпкими парфумами...

Потім я налетіла на велосипед, що стояв у кутку й розплющила очі.

Розділ четвертий

Реальність, дана у відчуттях

– Ти вибач, у нас гармидер, – сказала Ліза.

– Утім, як завжди, – вставив Гриша.

– Кому не подобається, може прибрати! – парирувала Ліза, і я подумки їй заплодувала.

Я в житті не бачила затишнішої квартири, ніж у них. Може, мені здалось у контрасті до крижаного підземелля, але враження було таке, наче ти повернувся додому після довгої подорожі. І велосипед у передпокої, і картини на стінах, і зарядний шнур від мобільника, що стирчить з розетки, наче ліана, поєднувалися й складалися в єдиний образ теплої рідної нори.

Я зазирнула в кімнату. Тут картин було багато, їм не вистачало місця. На екрані комп'ютера в кутку мерехтіла й вигравала галактика. На підлозі, звісивши жовтий язичок чайного пакетика, стояла порожня чашка.

– Дар'є! – крикнула з кухні Ліза. – Бутерброди будеш?

Я подумала, що вже два роки в Москві, а друзів, щоб прийти в гості, у мене немає. І в жодному місті не було – досі.

На кухні по стінах теж були розвішані картини (я вже здогадалася, що це Гришині). У Лізи над головою цвіла сакура й височіла Фудзі; Ліза рвала поліетилен на упаковці з ковба-

сою, ніби Самсон, що розриває левову пащу. З тостера вискочили підсмажені квадратики хліба.

– Бери! – Ліза простягла мені розкрити упаковку.

Я подивилася на свої долоні:

– Можна руки помити?

Вхід у ванну виявився одразу за дверима кухні. Я зайшла...

На вішалці строкатіли махрові рушники. На поличках юрмилися шампуні й батарея косметики. Окремо на гвіздках розвішані були рибальські снасті. Вода у ванні виявилася вкрита товстою кригою, сантиметрів п'ятнадцять, якщо судити з краю вузької ополонки. Крига подекуди була вкрита свіжою риб'ячою лускою.

– Агов, – почула я свій голос, – у вас тут у ванні... Це так треба?

– Якщо тобі душ прийняти, ти скажи, – відгукнувся Гриша. – Але ж тобі тільки руки помити, так?

З крана текла нормальна, комунальна, тепла московська вода.

Коли я нарешті повернулася на кухню, там були готові бутерброди й кава. Кілька хвилин ми мовчки їли, і це були, мабуть, дуже хороші хвилини в моєму житті. Дуже спокійні й щасливі, попри луску й кригу у ванні.

– Народ, – сказала я нарешті, – а де ви миєтеся?

Ліза кинула косий погляд на Гришу:

– Це хороше питання...

– У сусідньому готелі, – відгукнувся той, ніби нічого такого.

– Бігаєте з рушниками... по вулиці?

– Навіщо? – здивувався Гриша. – Відкрив рамочку, помився в номері, закрив рамочку... Усе просто.

Я кліпнула:

– А якщо там, у цьому номері, вже хтось миється?

Гриша щиро всміхнувся. За нього відповіла Ліза:

– Тоді теж просто. Просимо вибачення, вертаємося. Іноді з того боку дуже голосно верещать...

– Розумієш, – проникливо сказав Гриша. – У мене у ванні, на дні, намальований унікальний портал... рамка в зимове озеро тисяча вісімсот дванадцятого року. Ловиться, уяви собі, осетер! Стерлядь! Екологічно чиста риба!

Він підвівся, відкрив морозилку – вона була забита вщерть. Я роззявила рота: справді осетер. І ще якісь риби-ни, з великою лускою й величезними хвостами. Повна морозильна камера.

– А готувати нікому, – буркнула Ліза. – Доводиться тупо смажити... До речі, ти вмієш готувати рибу?

Вона подивилася на мене досить-таки хижо, я прикинула обсяги роботи, заховані в морозилці, і про всяк випадок похитала головою.

Ми з'їли ще по бутерброду.

– Гришо, – сказала я, коли мовчати вже було несила. – Там, у підземеллі, такий портал, як ти малюєш?

Він замахав руками:

– Ну що ти! Це взагалі не можна порівнювати! Я відкриваю маленькі віконця туди-сюди, всього на кілька хвилин. А там здоровенна діра в Темний Світ. Її ніхто не малював, її пробили екскаваторним ковшем, це було нещасливе й дуже малоімовірне поєднання чинників... От ти знаєш історію Чорнобильської катастрофи? Її ймовірність була нуль цілих нуль-нуль...

– Гришо, – сказала Ліза, уважно за мною спостерігаючи, – у деяких випадках зайва інформація нічого не прояснює. Дар'є, ти не заморочуйся, як це діє. Це об'єктивна реальність – як податкова система або як будова ДНК. Вона існує поза нашою уявою, але іноді дається нам у відчуттях... Правда, не всім. Є Тіні – ти одну сьогодні бачила. Є служба Доставки, вона ловить Тіней, доставляє до порталу й викидає назад у Темний Світ. Усе!

За вікном визирнуло сонце. Я простягла руку над столом – тінь од моєї долоні впала на ковбасний кружечок зі слідами зубів.

– Тіні... що це таке?

Гриша зітхнув:

– Фрагменти ворожої матерії... оформлені, як людиноподібні істоти. Приблизно так. Там, де вони сидять, – у чужому просторі, який ми для простоти називаємо Темний Світ, – недостатньо ресурсів, вони лізуть до нас, ну, як кліщі в лісі – на тепло, на світло.

Я збагнула, що розтираю скроню, те саме місце, де бачила в Насті примарне «татуювання»:

– Моя сусідка в гуртожитку...

– Жертва, – авторитетно кивнула Ліза.

– Що з нею буде?

Гриша й Ліза презирнулися.

– Вона жива, – сказала Ліза з певним сумнівом у голосі.

– А що, могла вмерти?!

– Різні бувають Тіні, – сказала Ліза й підібгала губи. – Деякі висмоктують життя... Деякі відбирають час...

– А ця конкретна?

Вони не поспішали відповідати.

– Про що парилася твоя сусідка? – запитав після паузи Гриша. – Ну... що її хвилювало в той вечір?

– Проблеми з хлопцем. Вона його чекала, він не прийшов, вона образилася...

– Ти не пам'ятаєш, Тінь при цьому щось пила чи їла?

– Не... Чекай, пиво! Вона пила пиво з пляшки, як шпана під парканом!

– Випила до дна чи щось лишилося?

Я згадала пляшку, що пролетіла повз мою голову, дзенькіт скла й хрускіт під ногами.

– Усе випила.

– Не пощастило твоїй сусідці, – сказала Ліза.

– У сенсі?

Вони знов помовчали. Презирнулися. У мене заболіло

серце.

– Любов, – сказала Ліза. – Тінь висмоктала з твоєї сусідки її любов, і ми не встигли перервати транзакцію.

Гриша потягся, хруснув суглобами:

– Так, дівчата, я спати. Нічку чесно відчергував...

– Що з нею тепер буде? – я не давала Лізі відвести очі.

– Нічого. Так і житиме.

– А... її хлопець...

Ліза втомлено махнула рукою – усе, мовляв, нема про що говорити.

– І вона більше ніколи не закохається?!

– Не знаю, – Ліза встала, збираючи сміття зі стола. – Може, коли-небудь. Але та любов, що в неї була, – її Тінь зжерла до крапельки.

– І ми так просто її відпустили?! – я теж підвелася.

– А що було з нею робити? – дуже сумно запитав Гриша. – Судити? Штрафувати? Осиковий кілок вбивати? Це не допоможе – це тобі не вампіри, це абсолютно безсмертні в нашому світі тварини, їх – тільки на вихід, тільки в портал...

Я потяглась до амулета на шії. Торкнулась і відсмикнула руку:

– Якби я не чухалася так довго... Не бігала туди-сюди, не рилася б в урні...

– Ти куди? – з підозрою запитала Ліза.

Перш ніж дзвонити, я вийшла в коридор і причинила за собою двері кухні.

– Лебедева, мені ніколи, – сказала Настя. – Я на пари.

– Як ти почуваєшся?

– Прекрасно! Прямо камінь з душі.

– Послухай, Павлик, він насправді...

– Та пішов він, – відгукнулась моя сусідка, і в голосі її не було ні туги, ні розпачу, ні злості, жодної емоції – супутниці небайдужості. Вона говорила легко, як про картонний стаканчик.

– Він тебе любить!

У телефоні заревів Настин фен для волосся – я впізнаю його з тисячі, в минулому житті цей фен був пароплавною сиреною.

– Бувай! – крикнула Настя. – Мені через хвилину виходити!

Я побачила, що двері в кухню відчинені й Ліза стоїть на порозі.

– Не треба себе гризти, – почала вона тоном старшої мудрої подруги. – Якби ти не знайшла вчасно цю Тінь – вона б і далі крутилася коло універу й смоктала б з людей любов.

– Тому ти врятувала багато людей, – додав Гриша з-за її плеча.

– І взагалі, тебе треба поздоровити – ти тепер працюєш у службі Доставки! – Ліза взялася тиснути мені руку. – Вітаємо!

Я видавила усмішку:

– Дякую... Мені сьогодні на першу пару. Я піду?

* * *

Двір тонув у зелені. Стояла тиша, несподівана для Москви. Бетонний парапет був укритий вигадливими графіті – не Гришиними. Звичайними. Бабуся вигулювала йоркширського тер'єра.

– Вибачте, – запитала я в неї, – що це за район?

Вона подивилась на мене, і в її очах я побачила своє відображення: непутяще дівчисько, скоріше за все, наркоманка, цілу ніч прогуляла на чужій квартирі й навіть не пам'ятає де!

Страшна думка змусила мене нервово зібратися:

– Вибачте, а це взагалі... Москва?!

Бабуся мовчала, обдаючи мене безмовною зневагою. І я б пішла, не сміючи вимагати відповіді, але тут мене гукнули від під'їзду. Ліза йшла по доріжці – свіжа, наче й не було безсонної ночі, у джинсах і у футболці.

– Ходімо. Я тебе підвезу.

У неї була яскраво-синя «Шкода», забита в колону припаркованих сусідських машин так щільно, що я спершу подумала: тут не виїхати.

Ліза сіла за кермо й, не повернувши голови, а тільки по дзеркалах, вибралася за кілька секунд – чітко, сухо, професійно. Я мовчки позаздрила.

Ми виїхали на вулицю, назва якої мені нічого не говорила. Утім, з усієї Москви я знаю всього кілька районів.

– Ці картини у вас – вони Гришині?

– Подобається? Його.

– Він художник?

– І це теж.

Вона раптом усміхнулася:

– А ти добре тримаєшся. Прямо стійкий олов'яний солдатик.

– Я?!

Спритний позашляховик «Мерседес» грубо підрізав нас посеред вулиці.

– Через таких паскуд люди б'ються, – Ліза пильно подивилася «Мерседесу» вслід.

Я побачила, як під її поглядом вминається поліроване крило без видимих причин, як летять лусочки фарби, як смикається й кривиться бампер. Машина була метрів за два-

дцять перед нами; водій вильнув, од несподіванки додав ходу – і майже одразу зупинився. У дзеркало заднього огляду я бачила, як він бродить навколо своєї тачки – нахабний пацан, що серед білого дня одержав щигля по носі...

– Розрив шаблону, – пробуркотіла Ліза. – Іншим разом подумає.

– Ти даєш, – я закашлялась.

Ліза кивнула:

– Ненавиджу цих... з купленими правами. Один такий Гришу був збив.

– Коли?!

– Давно. Гриші було дванадцять років. Майже два місяці в комі. Думали, не видряпається.

Вона спритно обігнула пробку коло світлофора – по вузькій доріжці за гаражами, і видно було, що вона це робить не вперше і навіть не всоте.

– А ти думаєш, як Гриша уляпався в Темний Світ? Отак і потрапив. Усі ми з міткою... У тебе що було?

– Та так...

– Потім розкажеш, – легко погодилася Ліза. – Тебе до якого корпусу підвозити?

* * *

Пара мала початися через кілька хвилин. Попрощавшись з Лізою, я зупинилась біля лави і вийняла телефон.

– Мамо? Доброго ранку... Ні, у мене все добре, просто дзвоню, просто...

Я затримала дихання.

– Я тебе дуже люблю, ти про це знаєш? Оце так. Обіймаю. Навколо йшли, бігли, сміялися, лаялися, сопіли, доїдали на ходу бутерброди мої одноплемінники – студенти. Я брела, мов сомнамбула в лісі, нікого не помічаючи, долаючи запаморочення, не певна, що взагалі доберуся сьогодні до аудиторії.

Це сталося зі мною. Тепер уже гріх сумніватись. Я просто дівчинка, просто сіра миша, з раннього дитинства поставлена в стрій грубим вигуком виховательки: «Ти що, Лебедева, краща за інших?!»

Ні, я не краща. Але й не гірша. Я щодня доводила мамі, вчителям, однокласникам: я – це я, я залишаюся собою, навіть коли ви мене кривдите, незаслужено ставите трійку в журнал чи ліпите жуйку на лоба. Якщо я змінюся – то з власної волі, а не з вашої. Я не чекала свого дива, але воно стало.

Тепер я працюю в службі Доставки. Доставляю не меблі й не піцу, а моторошних Тіней до порталу в підземелля. Для мене не передбачено уніформи з крильми чи маскою, чи трусами поверх штанів. Але я вас усіх, наївні мої співгромадяни, захищаю від страшної небезпеки, про яку ви...

Щось майнуло попереду на алеї, перетнуло мій шлях, обвіяло мене вітром. Велосипедист? Гірше. Їздець на сегвеї,

останнім часом їх усе більше.

Він перетнув доріжку й розвернувся, верхні гудзики його світлої сорочки були розстебнуті, в очах вираз типу «осяйний мачо». Сповільнив хід, збираючи цікаві й заздрі погляди, відкинувши голову, підставивши лице вітру, – викапаний римський патрицій, який виїхав прогулятися на колісниці, привітати городян, поблажливо кивнути черні, яка його обожнює. Я вже бачила цього героя – він був приписаний до першого курсу нашого факультету, комерційне відділення. Звати його Захар чи Матвій, якимось так, у нього був парк з кількох іномарок, кожна за ціною скромної московської квартири. Що він робив на філології – залишалось загадкою для всіх, зокрема й для декана. Чи то синка покарав суворий батько, що постійно живе в Лондоні. Чи то зоряний хлопчик програв спір. Чи то йому було зовсім байдуже, де значитися. Наступного року його так само призначать генеральним директором якої-небудь татусевої фірми – він не зміниться ні на йоту, гасатиме на сегвеях, мінятиме машини й дивитиметься поверх голів.

– Дівчино, хочете покататися?

Я покрутила головою, шукаючи, до кого він звертається. Він, виявляється, вже зробив коло по алеях, наздогнав мене й тепер дивився згори вниз, як і личить патрицієві з колісниці.

– Спішу на пару, – відгукнулась я сухо. – Дякую.

Він обігнав мене й знову повернувся:

– А хіба так не швидше?

Навколо зібралася не те що юрба, але група зацікавлених громадян, точніше, громадянок. Я мимоволі відчула себе в центрі уваги, зовсім недоречно.

– Покатаєтесь? – він зістрибнув з сегвея, широким жестом указавши мені дорогу. У нього були розкішні знущальні зелені очі – як у шахрая в старовинному романі. Як у принца, який навіщось перевдягнувся в шахрая.

– І куди тут натискати? – спитала я недбало.

Ця штука виявилася краща, ніж я думала. Сегвей – цікава машина, на ній встановлені гіроскопічні датчики; якщо не знаєте, що таке гіроскоп, подивіться на дитячу дзигу. Чому вона не падає, стоячи на тоненькій ніжці?

Нахилившись уперед, я розігналася, скільки вистачило мотора. Люди сахалися мене й тікали зі шляху. Я їхала не на заняття, а прямо в протилежному напрямку – від свого філологічного корпусу до головного. Я збиралася розвернутися, повернутися по своїх слідах і віддати чудо техніки захеканому власникові.

Я помилилася. Хазяїн сегвея захекався, але не відстав: щойно повернувши, я в нього ледь не врізалася.

– Добре бігаєш, – я зіскочила з сегвея.

– Розряд з легкої атлетики. Сподобалося?

– Дякую.

Група зацікавлених громадянок ніде не ділася – навпаки, стала щільніша. Завтра по гуртожитку поповзуть чутки, що

далі, то дивовижніші. Причому ніхто не розповідатиме, як я була в підземеллі під університетом і бачила портал в інший світ. Замість цього чужа фантазія підсуне мені нову біографію в ролі подруги Бонда... тобто Матвія чи Захара, чи...

– До речі, мене звать Семен. Для друзів Сем.

– Дар'я, – представилась я і ледве стримала напад нервового сміху. – Ну вибач, я справді спізнююся...

І побігла.

Розділ п'ятий

Оперативниця

Пригоди притягують одна одну. Конвеєрна стрічка вашого життя може тягтися місяцями, роками, століттями, тоді мудра людина складе подяку долі, а енергійна – помре з нудьги. Зате якщо на доброчинному студентському вечорі ваш лотерейний білет – раптом! – виграє шоколадку, цілком можливо, до ранку на кухні лопне найголовніша труба, водопровідник – зненацька! – виявиться добрим чарівником, подарує вам монетку для здійснення бажань, принц гепнеться на ваш дах прямо верхи на драконі, але пригоди на цьому не закінчаться.

Я зупинилася, щоб перевести дух, і піймала в долоню свій амулет. Стисла, відчуваючи, як срібне око притискається до шкіри...

Світло! Зелень трави, потоки ультрафіолету, жовті й сині метелики, стовпи світла над головами. Я бачила людські голоси, що розтікаються кольоровими хвилями, я поглядом розрізняла спів птахів і сигнали машин з вулиці. Я бачила хвилювання, що охопило Семових однокурсниць, і шлейф загальної цікавості, який тягся за ним – і набагато слабше за мною. Я бачила чужі страхи й мотиви, їх було занадто багато, так строкато й складно, прекрасно, моторошно, яскраво...

І раптом на всю цю пишноту впав пульсуючий аварійний червоний відблиск.

Двоє цілувалися віддалік, біля лави, в усіх на очах. Я бачила тільки потилицю хлопця й руки дівчини – але дівчина мене не цікавила; на скроні у хлопця мерехтів уже знайомий мені символ. Цей знак був схожий на розпечене клеймо ката.

Я випустила амулет. Світ став буденним, небо бляклим, студенти навколо – просто людьми, поцілунок – чужим поцілунком. Я підійшла й зупинилася поруч; дівчина помітила мене перша:

– Вам щось треба?

Хлопець обернувся до мене, і тоді я його впізнала. Згадався вчорашній вечір. Урна, зниклий амулет, мій розпач, промінь ліхтаря. Мовчазний студент мехмату, що з'явився вчасно: «Ми з подругою квартиру наймаємо...»

– Я хочу повернути тобі твій ліхтарик, – сказала я перше, що спало на думку.

Він поморщився:

– А можна... якось потім?

Його подруга, брюнетка, свердлила мене поглядом.

– У тебе неприємності, – швидко сказала я. – Мені так здається.

– А мені здається, це в тебе неприємності! – дівчина була не з тих, хто лізе по слово в кишеню. – Поворожити хочеш? Позолотити ручку?

– Ні, я поясню...

– Михайле, – вона повернулася до хлопця, – це що, твоя знайома?

Цікаво, на якому вона факультеті, подумала я. Їй би прокурором бути – з таким металом у голосі. Не дивно, що хлопець, зняковівши, похитав головою.

– Дівчино, до побачення! – брюнетка взяла його під руку, наче маркуючи власність, і потягнула до прохідної. Я кинулася було за ними – але потім зупинилася й витягла телефон.

– Лізо...

– Не можу говорити, я за кермом.

– Тут у хлопця знак на скроні. Такий самий, як...

– Ясно. Поруч Тінь, вона його ссе. Шукай.

– Це може бути його дівчина?

– Перевір насамперед.

До початку пари залишалось п'ять хвилин.

* * *

У вестибюлі я загрузла в щільній юрбі. Усі спішили, усі йшли до ліфтів, і я ніяк не могла скоротити відстань хоч на кілька кроків. Я стисла амулет, виглядаючи Тінь на ходу, – і ледь не grimнулася, так закрутилася голова. Ні, треба спершу її наздогнати...

У ліфтовому холі вони розділилися. Брюнетка вирушила до ліфтів на географічний, а Міша повернув до висотних ліфтів на мехмат. Я побігла було за брюнеткою, але вона зли-

лася з юрбою й так, під прикриттям, сіла в ліфт. Ті, що залишилися в холі, почали голосно нарікати, що тепер точно спізняться: наступного чекати хвилини дві...

Лаючись упівголоса, я розвернулася й погналася за Мішею. Його вже не було на майданчику; я вдало вгвинтилася в ліфт і виявилася там єдиною дівчиною. І, ймовірно, єдиним гуманітарієм.

Вони були невловимо схожі – усі чомусь дуже високі, я загубилася серед них, як мишка в траві. Сухі, худорляві, багато хто в масивних окулярах, вони дивилися на мене згори вниз з цікавістю.

Я прокашлялася:

– Я на мехмат правильно їду?

Заусміхалися:

– Дівчино, ви занадто гарна для мехмату...

Жартівники, значить. Ліфт набрав швидкість – у мене знов закрутилася голова. Кажуть, перший проект університету відхилили, сказали – занадто багато буде потрібно ліфтів, ви нам спроєктуйте щось поверхів на чотири...

– У другого курсу зараз яка пара?

– А конкретніше? – вони оживилися. – Група? Кого ви шукаєте?

Я збагнула, що знаю тільки ім'я: Міша. Міша з мехмату, другий курс.

– У нас зараз потокова лекція, алгебра на шістнадцятому поверсі, – пролунало з кутка, і я побачила високого типа в

окулярах у темному светрі, якого колеги буквально втисли в стінку. – Та тільки ми спізнюємося...

Ліфт зупинився.

* * *

Аудиторія була історична, на два поверхи, я колись бачила про неї документальний фільм. Усі вже розсілися: вийшовши майже до самої кафедри, я стисла в долоні амулет...

І одразу побачила пульсуючий відблиск. Міша сидів лівіше від центру, на скроні в нього світилося клеймо, рот і підборіддя блищали свіжою кров'ю. Я розтисла руку – у звичайному світі крові не було й знаку: стурбований студент розкладав свої конспекти.

Мішин сусід штовхнув його ліктем і вказав на мене. Ми зустрілися очима; ні, він мені не зрадив. Він не міг зрозуміти, за що йому така радість: напівзнайома дівчина тягається слідом, наче на гумці.

Я замахала руками, благаючи, вимагаючи, ледь не погрожуючи. Він неохоче вибрався з ряду – добре, що сидів майже в проході, – і спустився до мене:

– Залиши ліхтарик собі, добре?

Я простягла йому папірець, на якому косо-криво був написаний мій телефон:

– Слухай... Якщо тобі стане погано або щось станеться... щось незрозуміле, подзвони, добре? Мене звуть Дар'я Ле-

бедева...

– Ясно, – він майже заспокоївся, здогадавшись, що я божевільна. – Тільки більше не ходи за мною, добре?

Я не встигла відповісти.

– Дівчино, мені можна ввійти чи ще ні?!

Я відскочила. Монументальний викладач стояв за моєю спиною, роздувшись від обурення, а я загороджувала йому шлях до робочого місця. Двісті глузливих поглядів спостерігали з амфітеатру, милувалися безплатним цирком.

– В-вибачте...

Через спину викладача в аудиторію прослизнув уже знайомий мені тип в окулярах. Несподівано підморгнув – ти ба, який прудкий.

Я вискочила з аудиторії червона, наче ті вітрила, що їх побачила на обрії Ассоль. Ну, тепер про мене точно підуть легенди...

Задзвонив і засмикався в кишені телефон.

– Лебедева, – закричала Настя в трубці, – тут Содом і Гоморра!

– Де?!

– На фізрі! У басейні менше половини групи, ти в списку системних прогульників! Або негайно прибігай, або ти без заліку й без стипендії!

І обірвала розмову.

Лізін дзвінок заскочив мене на півдорозі між корпусами:

– Ну що, ти з'ясувала? Це його дівчина?

– Не знаю, я не встигла...

– Ну то поквапся! Якщо вона добре присмокталася, то через кілька годин від хлопця будуть ріжки та ніжки...

– А ти не можеш мені допомогти? Ти або Гриша...

У трубці вже лунали короткі гудки. Я подумала: ну, за одну пару з Мішею нічого не станеться, і притьма вбігла в спорткомплекс.

Тренерові крики чулися вже в роздягальні. Обожною цей принцип зі шкільних часів: за тих, кого немає в класі, влітає тим хорошим дітям, які з'явилися.

– Я вам улаштую! – трубним гласом ревів тренер. – Я в деканат піду! Де Лебедева? Де Свиридова? Де ця, як її... де половина групи, я вас питаю?!

Присідаючи, підкрадаючись і застосовуючи стелс-технології, я примудрилася пристроїтися в шеренгу. Чи треба говорити, що гумова шапочка в мене з'їхала на одне вухо, окуляри теліпалися на шиї, а шльопанці я взагалі несла в руках.

– Лебедева тут! – відважно крикнула Настя.

Тренер якийсь час розглядав мене, погойдуючись, наче кобра на хвості перед атакою.

– Добре, – сказав нарешті, – востаннє Лебедеву з ганебно-

го списку викреслюємо... Працювати! Усім у воду!

Я стрибнула з бортика, не чекаючи своєї черги на драбині.

* * *

Світи існують поряд – звичайний і той, що за межею. Це інтуїтивно зрозуміло всім, це прекрасно знають діти й деякі дорослі, про це написано тисячі книжок. Хтось бачить інший світ скупченням кошмарів під тонким льодом, який от-от проломиться. Хтось – чарівною країною, де крім чудовиськ живуть чудеса. Хтось боїться зазирнути в прочинене віконце, хтось усе життя чекає біля замкнених дверей. А мені досить затиснути в долоні свій амулет із зображенням ока.

Я пірнула глибше, метрів на три, і, потихеньку випускаючи повітря з ніздрів, стисла кулон. Затремтіла вода; я побачила силуети дивних істот – чи то риб, чи то медуз, занадто великих для простого людського басейну, вони з'явилися й одразу зникли, як цукор. Поруч покрикував тренер, хлопались у воді мої однокурсниці, шльопали ноги по бортику, здіймалися бульбашки...

І раптом мене захопило, як у жменю, і різко потягло вниз!

Мені вісім років. Я у крижаній воді, мене тягне на чорне дно, повітря не вистачає, перед очима ширяють кольорові іскри, а дна досі немає, у цій річці немає дна, я тону, вмираю, провалююся в безодню, в пекло. Віддаляється світло, зникає

надія, її не було й нема, я тону, я провалююсь, я...

Пальці судомно вчепилися в бортик басейну. Я кашляла, хапала повітря ротом, а наді мною нависав тренер:

– Ти що? Ти що?! Ану швидко вилазь з води!

Я насилу виповзла, похитуючись. Перед очима було темно – єдина світла цятка, завбільшки як поштова марка, так-сяк допомагала мені орієнтуватися.

Мене посадили на лаву. Темрява перед очима помалу розійшлася.

– Ти сьогодні снідала? – з підозрою запитав тренер.

– Не пам'ятаю, – зізналася я.

– То йди й поснідай! Анорексички хрінові! Хочеш, щоб мене інфаркт розбив?!

Я побрела в роздягальню.

Світи існують поряд, але звичайний принаймні дотримується правил. А той, що за межею, правил не знає – твоє життя для нього таке ж важливе, як осінній листок у багатті, як відображення бабки на плесі, як торішній квиток у кіно. Якщо про це забудеш, якщо загордишся, наче безсмертний ельф – що ж, твої проблеми...

Я вийшла з-під душу й підійшла до дзеркала. І відразу побачила, що амулета на шиї немає.

Млість злетіла з мене, як капелюх. Я метнулася назад, у басейн, де так само хлюпалися й плюскалися у воді мої однокурсниці, і через секунду була знов у воді.

– Лебедева, я куди сказав іти?!

– Я загубила кулон...

– Я скільки разів казав: перед заняттям знімати кулони, сережки, цяцьки!

Я не слухала його. Я пірнала й пірнала, повзала по дну, вдивляючись у білу плитку на своїй доріжці – і на сусідній...

Ніяких амулетів. Чисте картате дно.

* * *

– Лізо, я загубила амулет і тепер нічого не бачу.

Вона довго мовчала в телефоні. Я не знала, де дітися з сорому.

– Круто, дівчино, – промимрила вона нарешті. – Навіть не знаю, що тобі сказати...

Я вимкнула телефон і нарешті з усієї сили розридалася.

Безсонна ніч, Настині ридання, кров і татуювання на скроні, амулет в урні, підземелля, портал, Інструктор, мех-мат, бездонна чорна діра посеред басейну – усе це нарешті склалося, сплавилося в єдиний тягар, і у верблюда моєї душі підломилися тонкі ноги терпіння. Єдиним прихистком людини в такому стані міг стати тільки туалет – і я кинулася до перших же дверей з відповідною піктограмою. На щастя, всередині нікого не було, заняття ще тривали.

Скорчившись над раковиною, я ревіла, оплакуючи свою долю й себе, невдаху, як раптом збагнула, що в кабінці, щойно порожній, тепер хтось є.

Усередині делікатно кашлянули. Відчинилися двері, і Гриша, в майці з анімешним персонажем – тепер відьмочкою Кікі, – подивився на мене зі щирим співчуттям:

– Ну, все нормально насправді...

Я так розгубилася, що навіть перестала ридати:

– Це жіночий туалет!

– Не вилазити ж мені зі стіни в громадському місці, – слушно зауважив Гриша. – Не всі, знаєш, до цього звикли. А я тобі привів підмогу...

Він посунувся, випускаючи з кабінки ще одного неждано-го гостя: цьому на вигляд було років тридцять, високий, похмурий, неголений, анітрохи не схожий ні на студента, ні на викладача.

– Це Піпл, – представив Гриша. – Тобто його так називають.

– Це! Жіночий! Туалет!

– Тут же нікого нема, – заперечив Гриша з дивовижною безпосередністю. Цієї самої миті з коридора почулися голоси – і цокіт каблуків, який наближався з кожною секундою. Гриша насторожився:

– Що ж, я піду...

Він зник за дверцятами кабінки, я штовхнула цього Піпла в іншу – і зачинила дверцята, загородила собою. Ледве чутно засичав балончик, одна зі старшокурсниць, що зайшли в туалет, наморщила носа:

– Фарбою смердить?

– Ремонт, – привітно пояснила я.

На щастя, вона не стала нічого з'ясовувати.

* * *

– Це ж треба до такого додуматися! Дитячий садок...

Я визирнула в коридор, дочекалася моменту, коли ніхто не дивився, і випустила цього Піпла. Не скажу, щоб він мені дуже сподобався – у нього був погляд верблюда, поблажливий, зверхній. Крім того, уся ця принизлива метушня з кабінками...

– Гришо, він що, збоченець чи зовсім дурень?...

– Ти завжди так багато базікаєш?

Сказано було недбало, наче мимохіть. Я закрила рот і для певності уявила, що на губах у мене застібка-змійка й що вона міцно замкнена. Дуже добра психологічна вправа, допомагає змовчати в ситуаціях, коли кожне слово працює проти тебе.

Ми мовчки вийшли з корпусу, пройшли до Головної будівлі, і тут, на сходах, я знову побачила Мішу. Він різко змінився за ті кілька годин, що я його не бачила: був блідий, розгублений, навіть понижчав. Його дівчина стояла навпроти й стурбовано питала, а Міша неохоче відповідав – і мені без усякого амулета було ясно, що він од неї щось приховує.

Вона була невисока, смаглява, чорноока; вона була Тінь і зараз, розпитуючи, тягла з хлопця життєві соки. А в мене,

як на гріх, не було амулета.

– Ці? – запитав Піпл, простеживши за моїм поглядом.

Я кивнула. Застібка-змійка й далі надійно скріплювала мої губи.

Не кажучи ні слова, він рушив до них. Підійшов і почав про щось розпитувати; брюнетка мимоволі підвела брови – здається, цей Піпл зумів її приголомшити. Вона захитала головою, навіть позадкувала; мій новий знайомий обійшов їх по колу, ніби принюючись, і повернувся до мене.

– Вона не Тінь, – сказав заклопотано.

– Як?!

– А отак. Просто дівка. А хлопця піратять, і сильно.

– «Піратять»... у сенсі?

– Ну, я це так називаю. Як фільми скачують незаконно. Піратським чином. Так і його зараз скачують...

– Скачують... з торентів чи що? Людину?!

Він подивився на мене вже знайомим поглядом ученого верблюда, згори вниз:

– Гриша сказав, ти з позавчорашнього дня в службі Доставка?

– З учорашнього.

Він зітхнув, мовляв, навчати новачків не наймався.

– Тінь установила з жертвою контакт і викачує з неї життєві сили. Так зрозуміліше?

– Як ти знаєш? Ти що, теж бачиш ці знаки, кров на лиці...

Він помотав головою:

– Ні. Я чую. Нюхом.

Його ніздрі ледь сіпнулися:

– У тебе друга група крові, парфуми Kenzo Flower By Winter Flowers, сьогодні ти була в басейні, їла піцу «Маргарита» і пиріжки з м'ясом.

Я довго мовчала. Він доброзичливо чекав, поки я впоруюся з черговим шоком.

– Я тебе боюся, – вичавила я нарешті.

– І марнуєш купу часу на непотрібні емоції, – повідомив Піпл. – А хлопцеві залишилося жити щонайбільше добу.

– Жити?!

– З нього качають час життя – конкретно так... За годину відбирається кілька років. Завтра вранці з хлопця буде труп.

– А що ж нам робити?!

Він подивився поблажливо.

* * *

Міша і його подруга сіли в маршрутку. Я підняла руку, зупиняючи машину. Пригальмувала зелена «копійка»:

– Дорогу покажеш?

Піпл грубувато смикнув мене за лікоть, відтяг од машини й кивнув водієві, щоб їхав далі.

– Ти чого? – я вирвала руку.

– У цій машині вчора таке возили, що я й говорити не хочу, – сказав він уривчасто. – Он синя їде, спиняй її.

Ми влізли в стару синю «Мазду». Піпл повів ніздрями, але промовчав. Водій їхав за маршрутною, ні про що не питаючи, – на щастя, рух був нешвидкий.

– Тобі, мабуть, важко, – сказала я, забувши про застібку на губах.

Він запитально звів брови.

– Ну, з таким нюхом, – уточнила я.

– Я звик.

– «Парфумер» Зюскінда читав? – я була впевнена, що він зацікавиться, але він байдуже похитав головою:

– Ні.

– Хоч кіно дивився?

Він посміхнувся:

– Ти все-таки дуже багато базикаєш.

Я ображено прикусила язика. У цю хвилину маршрутка, за якою ми тяглися, зупинилась коло узбіччя, і з неї вийшли Міша зі своєю брюнеткою.

* * *

Піпл ішов по сліду, як собака, не дуже при цьому напружуючись і, само собою, не водячи по землі носом. Тому ми могли відстати й не боятися, що наші підопічні помітять стеження.

Коло під'їзду дев'ятиповерхівки вони зустріли, очевидно, сусідку. Її ми спершу почули й тільки потім побачили.

– Я подзвонила хазяїнові вашої квартири! – кричала літня жінка. – А наступного разу подзвоню в міліцію!

Міша щось примирливо сказав, я розчула тільки: «Тьотю Свето, ну чого ви...»

Жінка підвищила голос:

– Безсовісні! У чоловіка мігрень, а вони музику врубають о сьомій ранку!

Брюнетка ввійшла в під'їзд, навіть не глянувши на засмучену сусідку. Я догадалася: це дівчина врубає музику. Вона робить зарядку й робитиме, а сусіди можуть хоч об стінку розбитися. Бідний Міша...

– Ця тітка не Тінь випадково? – запитала я Піпла. Він хитнув головою.

Ми дочекались, поки обурена жінка відійде, і рушили до під'їзду. На дверях був кодовий замок, Піпл нахилився, ніби ненароком обнюхав кнопки й одразу набрав правильний номер. Усередині, в під'їзді, було темно й вогкувато, мені на секунду згадалося підземелля з порталом.

Піпл ішов, неквапливо піднімаючись сходами, іноді зупиняючись, іноді нахилиючись до дверей квартир.

– Немовля, хлопчик, штучне вигодовування. Пуделиха з тічкою. Парфуми «Шанель», фальшивка, фу... А тут що?

Він зупинився, підібравшись, як мисливський пес. Я замерла, боячись йому завадити.

Піпл видихнув і розслабився:

– Нічого... Нічого тут нема, ніякої Тіні, ми даремно сюди

приїхали.

І пішов сходами униз.

* * *

– Ти знаєш, у якій вони квартирі?

Він подивився на вікна:

– У сорок першій.

– Тоді чому... ти... не можеш піти до них і сказати всю правду? Ти ж бачив, цей хлопець... Міша... він уже щось відчуває, з ним щось не так...

Піпл промовчав. Я сама згадала: не далі як сьогодні вранці я сама намагалася застерегти Мішу, і тепер він вважає мене в найкращому разі дурненькою.

– Ти сказав, що йому лишилося жити щонайбільше добу...

Піпл кивнув.

– А ми будемо дивитися й чекати?!

Віддаляючись від під'їзду, він на ходу поманив мене за собою. Ми пройшли повз тітку Світлану – Піпл привітно з нею привітався.

– Тут така ситуація, – заговорив він, коли ми знову вийшли на вулицю. – Перед фіналом Тінь зазвичай вилазить з укриття й підходить ближче до жертви. Якщо ми її вистежимо, перш ніж він помре, – ми молодці.

– Він здоровий молодий чоловік. Від чого йому вмирати?

– Зовні це буде схоже на аварію, кримінал, раптовий інсульт – у молодих теж буває, хоч і рідко. Навіть самогубство. По суті, раптовий кінець життя, яке зжерла Тінь.

Мені стало холодно. Я зупинилася:

– Послухай, виходить, усі аварії... вибухи, пожежі, інсульты...

– Не всі, – м'яко заперечив Піпл. – Тіні підстроюються під існуючий тренд. Підкладають, так би мовити, свої жертви під нещасні випадки.

– Навіщо це треба? Навіщо вони вбивають?

– Харчуються. Гріються. Здобувають свій ресурс... Тобі зараз куди? В гуртожиток?

Я похитала головою:

– Почекай... Тінь завжди підходить до жертви в останню мить?

– У дев'яноста відсотках випадків.

– А якщо ця Тінь, яка вбиває Мішу... опиниться серед тих десяти відсотків, що не виходять?

Піпл зітхнув. Я звично потяглася рукою до амулета – і схопила порожнечу.

– Не переживай, – сказав Піпл. – Не бачиш Тіней – о'кей. Навчися визначати їх за непрямими ознаками.

– Це ж за якими?

– По-перше, вони вічно мерзнуть. Якщо у спеку бачиш людину в теплому светрі й шарфі – зверни увагу. По-друге, вони бояться молока: воно для них – як кислота. Сумніваєш-

ся в комуся – запропонуй сьорбнути молочка або випити кави з вершками. Відмовиться – отже, Тінь.

– Або просто не любить молока.

– Або не любить, – легко погодився Піпл. – Ти як почуваєшся?

– Паскудно.

– У тебе сьогодні був нівроку такий гормональний викид, – сказав він замислено.

– І що це значить?

– Значить, що ти зустріла когось, хто потім з'явиться в еротичних снах... У тебе як із сексуальною орієнтацією?

– Традиційна! Це тебе не стосується! І перестань мене обнюхувати!

На мене з підозрою зиркали люди на вулиці. Я, похопившись, замовкла.

– Вибач, – сказав Піпл дуже щиро. – У мене це професійна деформація. Я буваю безтактний.

І всміхнувся без краплі зарозумілості – щиро і з симпатією.

Розділ шостий

Голуби й соколи

У коридорі на підвіконні Павлик здійснював маніпуляції з величезним букетом квітів. Коли я підійшла, він підстрибнув з несподіванки, потім розслабився й видихнув:

– А, це ти...

У букет було втулено плюшевого ведмедика, у лапах ведмедик тримав шоколадку, до шоколадки скотчем кріпилася листівка з вибаченнями й зізнанням у коханні. Ведмедик і виглядом, і поглядом скидався на Павлика. Мені стало шкода їх обох.

– Павлику, може, тобі поки що перечекати... Хай вона охолоне...

Я брехала. Я знала, що Настя не охолоне й не зігріється. Я не вміла пояснити це Павликові, який знемагав від почуття провини, хоч не був ні в чому винен.

– Дашо, передай їй, будь ласка, бо я сам боюся...

Я кивнула. Взяла букет з ведмедем і листівкою. Зайшла в кімнату: тут було незвично чисто й прибрано, Настя валялася на ліжку з ноутбуком на животі.

– Це тобі, – я простягла їй букет. Вона й голови не повернула:

– Дякую. Підеш на кухню – залиши в помийному відрі.

– Насте, – я сіла навпроти. – Послухай мене. Павлик...

– Ти не бачиш, що я читаю?!

– Павлик тебе справді...

– Нові новини! Облаштування чужої долі на доступних умовах... Не хочу чути цього імені, не знаю цієї людини, і не продовжуй, або я ображуся!

І вона демонстративно втупилася в екран. Я знала, що Павлик там, за дверима, ловить кожен шурхіт і чекає, затаївши дух, як приймуть його подарунок. Зараз мені доведеться повернути квіти й стати вісником нещастя.

Я раптом розлютилася: якого дідька я маю працювати по-сильним голубом? Один раз пожалієш людину – і готово, ти вже її довірена особа, ледь чи не духівник-сповідник...

Злість змінилася усвідомленням провини. Якби я зупинила Тінь, перш ніж вона встигла прикінчити Настину любов, – усе було б інакше, і зараз я тинялась би десь по вулицях, чекаючи, коли закохані завершать ще один романтичний вечір.

Я встала, щоб однести букет назад Павликові, і в цю мить двері відчинилися. Такий самісінький ведмідь, як той, що був прикріплений до букета, але в людський зріст, зайшов у нашу кімнату, зачепившись об одвірок волохатою плюшевою головою.

Навіть Настя при всьому своєму стоїцизмі здивувалася.

– Павлику, – процідила вона, – розмір, звісно, має значення... але не в цьому випадку!

Ведмідь посеред кімнати подивився на неї без цікавості –

і перевірів погляд на мене. Підняв волохату лапу; у лапі дивом утримувалася в'язка ключів, так, неначе ведмідь був сторожем в'язниці... або поцупив з режимного об'єкта повний набір дублікатів.

А ще через хвилину з'ясувалося, що всередині ведмедя заховався зовсім не Павлик.

* * *

– Навіщо ти начепив цю дурну шкуру?

– Щоб пройти в гуртожиток, не привертаючи зайвої уваги, – він навіть не усміхнувся.

Я насилу стримала нервовий сміх:

– А навіщо ключі?

– Ходімо, про все дізнаєшся.

– Послухай, Семене...

– Сем.

– Сем... Чому ти впевнений, що я з тобою піду?

– Тому, що сьогодні ввечері я покажу тобі таке, чого ти ніколи не бачила.

Я зітхнула. Ех...

Хлопець був настільки впевнений у собі, що не боявся здаватись ідіотом. Він жив, граючи заради гри, розважаючись заради чистого фану. Може, він заклався з кимось, що поведе мене сьогодні в ресторан чи в клуб. А скоріше за все, ні з ким не закладався, йому просто стукнуло в голову. По-

бачив дівчину – на секунду зацікавився – повечеряли, потанцювали, розважилися... Чом би й ні?

– Спасибі, Сем. Але я не можу. У мене на сьогоднішній вечір багато роботи.

– Ти не розумієш, від чого відмовляєшся.

– І не пояснюй, а то я помру з горя.

Схоже, йому не часто казали «ні». Принаймні зараз він видавався здивованим. Ми стояли в коридорі біля входу на кухню, і всім жителям нашого поверху раптом знадобилося зайти по йогурт або заварити чай, або неквапливо пройтися туди-сюди. Я ловила на собі зацікавлені погляди: Сем був на факультеті відомою особою, а я традиційно вважалася учасником масовки – таких, як я, у кожному вагоні метро їде п'ятнадцять душ.

Завтра скажуть: «Вона йому відмовила, щоб покрасуватися». Навіщо чекати завтра – вже сьогодні скажуть, а втім, мені яка різниця...

...Коли він одстібнув смішну волохату голову, коли я побачила його у ведмежій шкурі, веселого, безглуздового, мені раптом привиділося на секунду, що я його давно знаю, що це мій друг, який навіщось надів маску... ні, не ведмедя. Маску зверхнього зарозумілого мажора.

Коротка мана з'явилася – і зникла: не друг він був мені. Я б із задоволенням погуляла з ним під дощем, посиділа на автобусній зупинці, обговорила нюанси сучасного прочитання Свіфта, але все це було неможливо. Сем – хлопець з іншої

планети, і, вирушивши в космос на його кораблі, я ризикую задихнутися без скафандра...

– Шкода, – сказав він, наче луною відповідаючи на мої думки. – А мені здалося, що ти хочеш у музей Землезнавства.

Настала моя черга дивуватися:

– Як ти... А-а, ти прочитав мій статус на Фейсбуці!

– Неправда. Мені явився привид Ломоносова й велів показати тобі великі таємниці.

Чиста робота: за вечір він зумів уже вдруге мене здивувати. Я справді любила наш музей Землезнавства, не була там з минулого року й буквально кілька днів тому журилася в Мережі, що ніяк не доберуся до двадцять четвертого поверху Головної будівлі.

– Тоді ходімо, – сказав він, задоволений моєю реакцією.

– Просто зараз?

– Навіщо відкладати?

– Музей зачинений!

Він урочисто показав мені в'язку ключів:

– Немає закритих шляхів. Є шляхи, які добре охороняються, – там Сцілла, тут Харібда... Але ти ж не боягузка, правда?

* * *

Ми прокралися по музею, освітленому о цій порі тіль-

ки черговими лампочками. Повз вітрини з мінералами й коштовними камінцями, кожний з яких можна розглядати цілий день. Повз портрети видатних учених і опудала тих, кого вони досліджували.

Сем спробував ключ до балконних дверей – не підходить. Тоді він став пробувати ключі один за одним, нагадуючи ретрохакера з вікторіанських часів.

Нарешті двері піддалися. Знадвору повіяло прохолодним повітрям і запахом трави – несподівано, на двадцять четвертому поверсі посеред колосального міста. Сем подав мені руку:

– Тут обережно: висока сходинка. Дивись під ноги.

Я вийшла під небо – та так і зупинилася.

Навкруги лежала Москва у вогнях мостів і набережних, у вигинах річки, у потоках червоних та білих фар на затлумлених вулицях, у темних плямах парків, у геометричному візерунку доріжок біля оглядового майданчика. За моєю спиною височів шпиль університету, я стала частиною цієї будівлі, я стала однією зі статуй, химерою на фасаді й малюнком на гербі. Хвилини спливали, я не ворушилася, тільки місто піді мною перетікало вогнями, мерехтіло, світилося...

– Дозвольте, міледі, скромно презентувати вам цей краєвид.

Він відкоркував пляшку шампанського. Тицьнув мені в руку келих. Я поморщилася: ну хто ж п'є шампанське на балконі музею?

Але я не наважилася його кривдити. Зрештою, він виконав обіцянку: показав мені те, чого я ніколи не бачила й чи навряд ще колись побачу.

– Ти на Ейфелевій вежі була? – він дивився на Москву крізь свій келих, на світло.

– Ні.

– І не ходи. Там такі черги, тиснява, духота... Тут – геть інше.

– Знатиму.

Він уловив у моєму голосі іронію, але нічого не сказав. Треба було якось пояснити, що я вдячна йому за цю фантастичну прогулянку, але, як і раніше, нічого не винна. Ми окремі люди, ми з різних світів, але я не хочу здатися грубою...

– Там зверху, за гербом, живуть соколи, – сказав він.

– Правда?!

– Точно. Полюють на голубів. Тут подекуди можна кісточки знайти.

– Жах який.

– Хижаки, що тут скажеш. Живуть собі на верхівці історичного будинку, як у горах або в лісі. Вільні...

У його голосі мені почулася заздрість.

– На фіг таку волю, – я знову подивилася на вогні. – Якщо тобі цікава моя думка – я на боці голубів. І...

Я на секунду затнулася, думаючи, чи можна говорити про це вголос.

– ...І я б захищала голубів від цих соколів... якби могла, звісно.

– Голуби скрізь гидять. Якби ти бачила, що діється на площі Сан-Марко.

– Зате голуби нікого не жеруть. Не кидаються згори на спину, не встромляють кігті, не забирають чужу любов...

– Що?

Я прикусила язика:

– Це метафора.

– А-а, – сказав він замислено.

І замовк, наче забув про мене. Так ми стояли мовчки, дивлячись на місто, хвилину, другу, десятую; холодний вітер став проймати мене під курткою, і звідкілясь з'явилися думки про те, що буде, якщо сторож помітить незаконне проникнення на об'єкт...

І тут у кишені задзвонив телефон. Я смикнулася й ледь не вивалилася за балюстраду, Сем злякано схопив мене за лікоть – й одразу випустив.

– Привіт, мамо, – сказала я в трубку.

– Привіт, ти чого не дзвониш?

– Е-е... Мамо, я тут трохи зайнята...

– Уже пізно, чого це ти зайнята? Давай, збирайся спати, перед сном треба сорок хвилин уникати мозкової активності...

– Зроблю, мамо. Як у тебе?

– Усе добре... На добраніч!

– На добраніч.

Я сховала телефон. Ми знову мовчали. Місто пульсувало, мерехтіло вогнями.

– Ти не злися на неї, – сказав Сем.

– Чого ти вирішив, що я злюся?

– Багато хто злиться. Гіперопіка і все таке.

– Я не злюся.

– І правильно.

Щось у його голосі змусило мене насторожитися:

– А твоя мама...

– Померла, коли я народився. Я її не пам'ятаю.

Мені стало дуже холодно, хоча вітер ущух.

– А батько?

– Батько... в Лондоні. Здається, що він завжди там був...

– Що значить «здається»?!

– Та бачиш, у мене дивна вибіркова пам'ять. Я дитинства не пам'ятаю взагалі. Напевно, в мене розлад прихильності. Нічого, що я тобі про це кажу?

Я не знала, що відповісти. З одного боку, мені стало страшенно його шкода. З другого... він так легко про це розповідав. Ану ж це його звичайна практика – по секрету плакати дівчатам про свої біди, тиснути на жалість?

– Забудь, – він відвернувся. – Я сказав зайве.

З одного його руху мені стало цілком ясно, що він говорив щиро і вперше. Що йому непросто було наважитися. І що його слова зустріли з настороженістю й підозрою; вуха мої

спалахнули так, що на них небезпечно натягнулася шкіра.

– Сем, послухай, я теж... Мій батько нібито кинув матір до мого народження, але я вірю, що не кинув, а з ним щось сталося. І все, що від нього залишилося, – кулон...

Я потягнулася до амулета – і згадала, що загубила його. Пережила короткий приступ розпачу, зціпила зуби:

– Сем, я тебе чудово розумію, але мені простіше, бо від дівчат очікують, що вони говоритимуть про свої почуття. А чоловіки повинні мовчати, як бовдури, навіть якщо в них серцевий м'яз рветься надвоє...

Він дивився на мене. Крізь маску мажора-реготуна я раптом побачила хлопчика, яким він був колись, – страшенно самотнього, заваленого іграшками з Hamleys, невротика, що навмисне забуває кожен свій порожній і нудний день. Не усвідомлюючи, що роблю, я потяглася до нього й поклала руки на плечі. Я відчула запах його шкіри, тепло, довіру, мені захотілося торкнутися губами його лиця...

У цей момент телефон задзвонив знову. Я не викинула його з балюстради тільки тому, що боялася випадково когось убити.

На дисплеї світився незнайомий номер. Я готова була натиснути на «скинути», але було пізно. Мій порив ніжності все одно вже захлинувся, обірвався, залишивши після себе ніяковість і незручність. Зціпивши зуби, не дивлячись на Сема, я відповіла на дзвінок.

– Алло.

– Це Дар'я Лебедева? – запитав на тому кінці хрипкий незнайомий голос.

– Так...

– Я Міша. Ви мені залишили свій номер...

Я зрозуміла, що не впізнала його. Я зрозуміла, що геть про нього забула – про хлопця, якому залишилося жити кілька годин, якщо ми не піймаємо його Тінь.

Людський егоїзм не має меж. Я дуже впала у власних очах, але ще більше мене налякав його голос. У ньому чувся смертельний, безмежний жах.

– Зі мною, – хрипко говорив Міша, – я не розумію, що відбувається. Я не знаю, що мені робити. Я...

– Зрозуміла, – сказала я швидко. – Продиктуй адресу, я приїду негайно.

Розділ сьомий

Міша

На останні гроші я піймала «шахід-таксі». З машини передзвонила Піплу. Той сприйняв новину цілком спокійно:

– Скоріше за все, ти йому ніяк не допоможеш – Тінь заникалась і вийде тільки завтра.

– А якщо не вийде?

– Та де вона дінеться... Головне, щоб хлопець з переляку не наробив дурниць. Що природніше поводитиметься жертва – то більша ймовірність, що Тінь підбереться ближче.

У темряві я не знайшла б Мішин під'їзд, якби він не чекав мене на лаві. Було вже пізно, далеко за північ, і якось дивно тихо. Міша здавався страшенно пригніченим:

– Знаєш, я, напевно, дарма тебе потривожив. Вибач, будь ласка...

– Недарма, – я твердо подивилася йому в очі. – Відбувається щось дивне, так?

Він вагався.

– Скажи мені! – благально попросила я. – Я ж не просто так дала тобі свій номер! Значить, можу допомогти!

Він нарешті наважився:

– Ходімо...

Я мовчки піднялася за ним сходами. Квартира, як і сказав

Піпл, була під номером сорок один.

– Лера спить, – сказав Міша, причинивши кухонні двері. Це означало: «Вибач, мені дуже ніяково, але ми не повинні шуміти. Мене мучить невідомий кошмар, але я не стану будити свою дівчину, її не можна турбувати. Я на своїй кухні поводитимусь, як злодій, аби вона не ревнувала. Я знаю, на що це схоже, але я не маю часу щось міняти».

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.